

BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
OM: 035243

2025

PEDAGÓGIAI PROGRAM és
HELYI TANTERV

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Tartalom

ELŐSZÓ	6
BEVEZETÉS	7
NEVELÉSI PROGRAM	10
1. Pedagógiai elveink és céljaink	10
A Berzsenyi Dániel Gimnáziumban folyó oktató-nevelő munka alapelvei	10
Alapelveinkhez kapcsolódó értékek és célok	11
A megvalósításhoz szükséges módszerek, feladatok és eszközök	14
2. Személyiségneveléssel kapcsolatos feladatok	15
1. Kommunikációs készségek fejlesztése	16
2. Reális énkép és önértékelés kialakítása	16
3. Ézelmi - akarati fejlesztés	16
3. A teljeskörű egészségneveléssel és környezeti neveléssel kapcsolatos intézményi elvek és feladatok	17
4. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, hagyományok.....	18
5. A pedagógusok és az osztályfőnökök intézményi feladatai	20
A pedagógusok feladatai	20
Az osztályfőnökök feladatai.....	21
6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek	22
Tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek	22
Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek - az esélyegyenlőség biztosítása	24
Felzárkóztatás.....	24
Beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarok enyhítését célzó tevékenység-formák .	24
Sajátos nevelési igényű tanulókat segítő tevékenységformák	25
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	26
Ifjúságvédelem	26
7. Az intézmény és partnerei közti együttműködés, és kapcsolattartásuk formái	27
A tanulókkal történő kapcsolattartás formái	27

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A szülőkkel történő kapcsolattartás formái	28
Az intézmény kapcsolattartási formái külső partnereivel.....	30
8. A tanulók véleményalkotásának fórumai és az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	31
9. A tanuló felvételére és átvételére vonatkozó szabályok (tanulói jogviszony létesítése) 33	
Belépés az iskola 7. és 9. évfolyamára (felvétel)	33
Belépés az iskola felsőbb évfolyamaira (tanulói átvétel)	33
10. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagra vonatkozó szabályozás	33
HELYI TANTERV	35
1. A gimnáziumi képzésünk szerkezete	35
A képzés szerkezete:	35
2. Képzési sajátosságok az egyes osztálytípusokon, tagozatokon belül	35
Klasszikus humán tantervű képzés	35
Komplex természettudományos képzés – biológia-kémia szak.....	36
Komplex természettudományos képzés – fizika szak	38
Hatosztályos speciális tantervű matematika képzés	38
Együttműködés.....	40
Speciális tantervű nyelvi képzés	40
3. Előírt tananyag és követelmény	41
4. Óratervek.....	41
Klasszikus humán osztály - emelt óraterve	43
Komplex természettudományos osztály - emelt óraterve	44
Komplex természettudományos osztály - emelt óraterve	45
Nyelvi emelt szintű osztály - emelt óraterve.....	46
Hatosztályos speciális tantervű matematikai osztály - emelt óraterve	47
5. A tankönyvek kiválasztásának elvei	48
6. A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai	48
7. Választható tantárgyak és foglalkozások szervezésének elvei, a pedagógus választás szabályai	49

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Etika / Hit és erkölcstan tantárgy megszervezése.....	49
Természettudomány tantárgy (NAT 2020 szerint választható tantárgy).....	50
Szabadon választható tárgyak - fakultációk	50
Egyéb szabadon választható foglalkozások.....	50
A pedagógus választás szabályai	51
8. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	51
9. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai súlya	52
Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározása	52
Az otthoni felkészüléssel kapcsolatosan betartandó elvek.....	52
10. Az írásbeli és szóbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai és a tanulók értékelésében betöltött szerepe.....	53
A beszámoltatások célja és követelményei.....	53
A beszámoltatások formái és rendje	54
A beszámoltatások korlátai	55
11. A tanulók munkájának értékelése	56
A tanulói teljesítmények értékelése.....	56
12. A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei és formái, a tanulók jutalmazásának módjai	57
A magatartás és szorgalom értékelése	57
Az iskolában adományozott díjak.....	58
13. A magasabb évfolyamba lépés feltételei	58
14. A kétszintű érettségi vizsgákra történő felkészítéssel kapcsolatos szabályok.....	59
Pedagógiai tevékenységünk sikerességi kritériumai.....	59
Az iskola által vállalt felkészítés szintje a kétszintű érettségi rendszerben	59
Az iskola által vállalt felkészítési szintek – opcionális fakultációs foglalkozások mellett	60
15. Az előrehozott érettségi vizsgatárgy magasabb vagy alacsonyabb évfolyamon történő oktatásával kapcsolatos szabályzás.....	61
16. Mindennapos testnevelés megszervezésének módja	62
17. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	62
Záró rendelkezések	63

2025-2026

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A Pedagógiai Program mellékletei	63
Nyilvánosság biztosítása.....	63

ELŐSZÓ

A Berzsenyi Dániel Gimnázium az 1858-as megalapítása óta a magyar oktatásügy egyik kiemelkedő intézménye. Az itt folyó oktató-nevelő munkára mindenkor a szakmai igényesség, a kötelező tananyagon túlmutató ismeretátadás, a diákok személyiségfejlődését figyelemmel kísérő, toleráns, ugyanakkor magas szintű, világosan megfogalmazott követelmények állítása volt jellemző.

Eredményességét mindenkor a kiemelkedő tanáregyenységekből formálódó tanári kar színvonalas munkája garantálta. E testület újkori történelmünk legnehezebb időszakaiban is biztosította diákjainknak a nyugodt, kiegyensúlyozott, szélsőségektől mentes légkört. Íme néhány név a nagy tanárelődök közül: Corsano Avendano Gábor, Hofer Károly, Rómer Flóris, dr. Wágner Alajos egykori igazgatók, Ady Lajos, dr. Badics Ferenc, Barthal Antal, Beke Manó, Benedek Marcell, Borzsák István, Frölich Károly, Kardos Tibor, Kürschák József, Szarvas Gábor, Vajthó László, Zeithammer Antal.

Fennállásunk több, mint 160 éve alatt tízezernél több diák tett sikeres érettségi vizsgát, s állta meg helyét a későbbiekben, közülük sokan tevékenységük, eredményeik folytán országos, illetve világhírnévre tettek szert. Iskolánk diákja volt Bálint György, Bánki Donát, Beke Manó, Hajós Alfréd, Heltai Jenő, Hegedűs Géza, Herskó János, Karinthy Frigyes, Károlyi Mihály, Komlós Aladár, André Kosztolányi, Tom Lantos, Pártos Géza, Pólya György, Sárközi György, Soros György, Szabolcsi Bence, Szepesi György, Zerkovics Béla. Folytathatnánk e felsorolást. Természetesen éppúgy magunkénak érezzük azokat a volt diákjainkat, akik bár szélesebb körben nem lettek ismertek, munkájukban, emberségüket tekintve megállták helyüket.

A jelenlegi tanári gárda felkészültségét egyebek közt számos tudományos fokozat, publikáció, nyelvvizsga jelzi; az oktató-nevelő munka eredményességét a Fővárosi Önkormányzat Pro Urbe-díja ismeri el. S hogy a mai Berzsenyi méltó folytatója a korábbi időszakok Berzsenyijének és Bolyaijának, bizonyítják diákjaink országos tanulmányi és sportversenyeken, érettségi vizsgákon és egyetemi felvételikén való sikeres szereplései, számos nyelvvizsgálója.

E gondolatok szellemében fogalmazzuk meg a hagyományainkból táplálkozó, a ma igényeihez igazodó pedagógiai programunkat és helyi tantervünket.

BEVEZETÉS

Néhány történeti adat iskolánkról

Iskolánk neve:	BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Székhelye:	1133 Budapest, Kárpát utca 49-53.
Alapítója:	I. Ferenc József rendeletére a Helytartó Tanács
Alapítás éve:	1858.
Nevé az alapításkor:	R. K. Gymnasium in Pesth
Iskolánk jogelődje még az 1872-ben alapított BOLYAI GIMNÁZIUM is, amely VI. kerületi Főreáliskola néven jött létre. A két gimnázium 1941-ben olvadt össze.	
Az alapító jogutódja és az intézmény jelenlegi fenntartója:	Közép-Pesti Tankerületi Központ
Címe:	1149 Budapest, Mogoródi út 21.
Az intézmény típusa:	Gimnázium

A Berzsenyi Dániel Gimnázium Pest legrégebbi állami gimnáziuma. Alapításakor létrehozói szándéka szerint a németek központosító törekvéseit kellett volna szolgálnia, ám az iskola első tanári karának magyar anyanyelvű tanárai - Bartal Antal, Corsano Avendano Gábor, Dunai Ferenc és Veress Ignác - szinte azonnal szembe fordultak a központi akarattal, és már három év múlva, 1861-ben a német tannyelvet magyarra cserélték.

Az iskola úgy alakult meg, hogy nem volt állandó épülete. Többszöri vándorlás után a Trefort-féle iskolaépítési időszakban, 1876-ban kapott önálló épületet a Markó utca 29-31. szám alatt. Az iskola első fénykora a Markó utcai időszak volt: hetvenöt éven át itt működött - rövid megszakítással - az iskola. Ekkor a gimnázium 8 évfolyamos rendszerben működött, s különösen magas szakmai színvonaláról volt híres. Ez természetesen együtt járt a képzés elitizmusával: a gimnázium, mint intézménytípus eleve elitiskola volt, s a Berzsenyi a főváros kevés gimnáziuma közül is a legrangosabbak közé tartozott.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A másik elődünket, a Bolyai Gimnáziumot 1872-ben alapították - a tanárképző intézeti gyakorló főgimnáziummal, a mai Trefort Gimnáziummal egy időben - időrendben kilencedikként Budapesten. Alapító igazgatója, Hofer Károly nagy lelkiismeretességgel és körültekintéssel válogatta ki az első tanári kar tagjait. Későbbi évkönyvek tanúsága szerint "az intézet páratlan felvirágzásának oka ebben keresendő". Az akkori elnevezése szerint főreáliskola 1884-ben kapott állandó otthont: ekkor készült el Hauszmann Alajos tervei szerint megépült korszerű iskolaépület a Markó utca 18-20. szám alatt, szemben az akkor már néhány éve ott működő főgimnáziummal.

Ettől kezdve a két intézmény között - egészen az 1941-es összeolvadásig - nemes versengés folyt. Jellemző epizódja ennek, hogy a húszas évek elején meginduló országos tanulmányi versenyek összesített eredménylistáján a két iskola közül hol az egyik, hol a másik végez előbb, de mindketten az élbolyban szerepelnek. A Berzsenyiben kiemelkedő a magyar, a nyelvek, s ezen belül a latin nyelv oktatása. (Az 1924/25-ös tanév óta oktatják nagy sikerrel az olasz nyelvet.) A Bolyai elsősorban a reáliák területén tűnik ki: kiváló a matematika, és a természettudományok oktatása.

1941-ben - valószínűleg a háborús gazdálkodás hatására - összevonják a Berzsenyi és a Bolyai gimnáziumokat. A Bolyai igazgatójának irányítása alatt az 1941/42-es tanévet a Markó utca 18-20-ban, majd a következő tanévet már a 29-31-ben éli meg az iskola, s ettől kezdve 1952-ig itt működik Berzsenyi Dániel Gimnázium néven.

1952-ben politikai döntés következtében iskolánk Angyalföldre, a Gömb utcába költözött a régi épületben hátrahagyva a két előd-intézmény által közel száz év alatt összegyűjtött páratlan könyvtárát, szertári berendezéseit.

A 1955-ben újabb költözés következik, ekkor kerül iskolánk a Huba utcába, egy vendéglátó-ipari szakközépiskolával társbérletbe. Hosszú és nyugodt negyedszázad következett Welker Ottó (1961-1968), majd Kálmán Ferenc (1968-1990) igazgatása alatt. Csak 1975-ben fenyegette egy ízben a megszűnés veszélye a gimnáziumot, de azt a tantestület összefogásának, határozott fellépésének köszönhetően sikerült elkerülni. A mai Berzsenyinek nagyon sok máig élő hagyománya ezekben az években keletkezett. Egyrészt a két tagozat - a tagozatos rendszer 70-es évekbeli elsorvasztását a matematika és az olasz tagozatunk - élte túl; azok nagy híre, jelentékeny eredményei, a fakultációs csoportok és oktatás gyakorlata. Másrészt a diákélet több mai intézménye - nulladikos tábor, elsős bemutatkozás stb. Harmadrészt: ekkor éledt újjá az iskolai életet jellemző liberális légkör, viszonylagos szabadság, amely a gimnáziumot vonzóvá tette mind a tanárok, mind a diákok számára. Kifelé az iskola megvédte munkatársait és diákjait, de nem konfrontált, befelé szabadságot biztosított.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

1989-ben a megnyíló lehetőségeket gyorsan kihasználva az iskola újra átállt a tagozatos rendszerre, a két korábban is működő tagozat mellett egy humán és egy természettudományos osztályt indított. A 90-es évek elején sikerült a humán tagozaton egy sikeres kísérletet elindítani, valamint a matematika tagozatot - a többi speciális matematika tagozatos iskolával karöltve - 6 évfolyamosra átformálni. Szintén tovább formáltuk, finomítottuk a nyelvi tagozatunk profilját is.

A nyelvoktatásban nagy előrelépést jelentett, hogy figyelembe véve a hozzánk jelentkező diákok nagyon eltérő tudásszintjét 2012-ben átálltunk a sávos nyelvoktatási rendszerre.

Jelenleg az iskola 18 osztállyal működik. A négy különböző profilú, tehetséggondozó osztály közül a matematika 6 évfolyamos, a többi: a klasszikus humán, a komplex természettudományos - fél osztály fizika, fél osztály biológia-kémia - és a nyelvi – három csoportban: olasz, német illetve francia (kísérő nyelv angol) - négy évfolyamos. Minden osztályban az emelt szinten oktatott tantárgyakból a tanterv a kerettantervre épülő speciális kiegészítéssel rendelkezik.

Legtöbb osztályunkban az adott tagozat kiemelt tantárgyait emelt óraszámban és csoportbontásban oktatjuk, valamint a klasszikus humán tagozaton kísérleti jelleggel és bizonyos osztályokban – az iskola lehetőségeit figyelembe véve - a magyar és történelem tantárgyakat. A csoportbontás egy közvetlenebb, aktívabb oktatási forma, mely hatékonyabb munkát, azaz egyéni tempót és a differenciált oktatás lehetőségét kínálja.

A Berzsenyi Dániel Gimnázium - múltjához és hagyományaihoz méltóan – kiemelkedő eredményeivel jelenleg is az élvonalbeli oktatási intézmények közé tartozik Magyarországon. Oktató-nevelő tevékenységét számtalan díj és elismerés fémjelzi. Közülük is kitűnik a Pro Urbe Budapest díj.

Budapest Főváros Önkormányzata a "Berzsenyi Dániel Gimnázium nevelőtestületének a főváros ifjú nemzedékéért és annak oktatásáért végzett kiemelkedő pedagógiai munkájáért" a PRO URBE BUDAPEST díjat adományozta 1996. november 15-én.

A gimnázium – többszöri átnevezést követően - 2019. szeptember 1-től újra visszakapta történelmi elnevezését, amely Berzsenyi Dániel Gimnázium.

NEVELÉSI PROGRAM

1. Pedagógiai elveink és céljaink

Mi jellemezheti egy több, mint másfélszáz éves iskola pedagógiai elveit és céljait a XXI. század elején? Az, ami mindig is a Berzsenyi Dániel Gimnázium sajátja volt: állandóság és változás, hagyományörzés és korszerűség, értékörzés és értékteremtés. Megfelelni a kor követelményeinek, s közben őrizni mindazt, ami a Berzsenyit Berzsenyivé tette a múltban, teszi jelenleg is.

A Berzsenyi Dániel Gimnáziumban folyó oktató-nevelő munka alapelvei

Az iskolában folyó pedagógiai munka elsődleges célja, hogy tehetséggondozó képzés keretei közt felkészítse diákjait – diákjainkat - a felsőfokú tanulmányokra, műveltségben és mentalitásban alkalmassá nevelje az igényes és felelős értelmiségi létre.

Általánosabb célunk emellett a Nemzeti Alaptantervben (NAT 2020) megfogalmazott elvek, célok, feladatok figyelembe vételével tanulóink személyiségének sokoldalú és harmonikus fejlesztése testi, szellemi és erkölcsi szempontból egyaránt; az iskola által képviselt hagyományok és értékek továbbadása, a jogok és a kötelességek ismerete, a helyes önértékelés és értékorientáltság kialakítása.

Egyre digitalizálódó világunkban diákjainkat különösen sok, gyakran rendszerezettlen és vagy nem megbízható információ éri. Az iskola szándékai szerint azonban képessé teszi őket arra, hogy a rájuk zúduló információtömeget értelmezzék, feldolgozzák, rendszerezék - az olvasás igényének és szeretetének, valamint a digitális kultúra tárgy alkalmazásának birtokában. Tegyük mindezt kreatív gondolkodásuk segítségével, szilárd, egyben korszerű értékrendre támaszkodva. Ennek érdekében nevelő-oktató munkánk céljának, tartalmának, módszereinek kialakításánál a Nemzeti Alaptantervben meghatározott kulcskompetenciákat – kiegészítve saját intézményi hitvallásunkhoz igazodó 8. kompetenciaterülettel - tekintjük irányadónak:

- a tanulási kompetenciái
- a kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció
- a matematikai, gondolkodási kompetenciák
- a digitális kompetenciák
- a személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia
- **jövő képességek kompetenciái**

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Befolyásunk, nevelő munkánk - a szülői házzal összhangban és együttműködve - az emberformálásra, a szociális és állampolgári kompetenciák fejlesztésére irányul. Az iskolánkra hagyományosan jellemző gyermekközpontúság, a tanárok és diákok kölcsönös tiszteletén, megbecsülésén és elismerésén alapuló közös munka és annak öröme meghatározó eleme kell, hogy maradjon a Berzsenyi Dániel Gimnázium életének.

A nevelőtestület megkísérel mintát adni jelenre és jövőre nézve egész magatartásával, azzal, amit és amilyen színvonalon, amilyen tudatossággal tanít. Tevékenységünk egészével törekszünk közvetíteni az egyetemes és magyar kultúra, valamint az egyetemes emberi erkölcs általános érvényű, az egyén és a társadalom számára egyaránt hasznosnak ítélt értékeit.

Iskolánk állami gimnázium, politikai és világnézeti semlegesség jellemzi nevelő- és oktatómunkánkat. A Berzsenyi Dániel Gimnázium tantestülete rendkívül fontosnak tartja azon hagyományok ápolását, amelyek több mint másfél százados múltjából következően kötelezettséggént hárulnak rá és a ma iskolája számára is teljes mértékben vállalhatók.

Alapelveinkhez kapcsolódó értékek és célok

Közös alapértékeknek tekintjük, s egységesen valljuk azokat a pedagógiai elveket, amelyek segítségével az alábbiakban megfogalmazott célok megvalósulhatnak:

- Diákjaink becsüljék embertársaikat, tiszteljék a tudást, az emberi munkát. Értsék meg, hogy a tanulás nem csak egyéni karrier kérdése, hanem erkölcsi kérdés is.
- Humanista értékrend hordozói legyenek: tiszteljék mások emberi mivoltát, véleményét, gondolatait, hitét. Legyenek tekintettel mindenkori környezetükre, egyéniségüket megtartva legyenek empatikusak, befogadók az egyénnel, a csoporttal, a munkaszervezettel, illetőleg a más kultúrákkal szemben. Tudjanak az elvárásokhoz alkalmazkodni, törvénytisztelő polgárokká válni.
- Vállalják teljes szívvel és őrizték nemzeti kultúránkat, történelmünket, hagyományainkat. Ismerjék meg hazánk múltját és jelenét, és ezzel ápolják hazaszeretetüket, és őrizték meg magyarságtudatukat. Egyben legyenek az európaiság gondolatának hordozói, öntudatos európai polgárok.
- Legyen igényük a folyamatos önképzésre, alakítsák ki tanulási stratégiájukat. Sajátítsák el az önálló munkavégzés és az önálló gondolkodás képességét, hogy felkészüljenek az egész életen át tartó tanulásra, a folyamatos megújulásra, újrakezdésre.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- Nyitottak legyenek: érdeklődjenek szűkebb és tágabb környezetük – iskolájuk, lakóhelyük, hazájuk és a nagyvilág – eseményei, változásai és újdonságai iránt. Mérjék föl saját cselekvési lehetőségeiket is.
- Alkotó, gondolkodó emberként legyenek aktív részesei szűkebb és tágabb környezetük formálásának; tudjanak megalapozott és körültekintő ítéletet alkotni, értelmes döntéseket hozni.
- Óvják és védjék természeti környezetüket elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalom fenntarthatóságát.
- Legyenek nyitottak a művészi kifejezés sokfélesége iránt, s váljanak képessé a kulturális és művészeti alkotások saját nézőpontú elemzésére, értékelésére.
- Érezzenek felelősséget önmagukért, társaikért, tetteikért, lássák világosan cselekedeteik következményeit is. Viselkedjenek és beszéljenek kulturáltan, mások érzékenységre empátiával tekintsenek.
- Legyenek becsületesek és őszinték.
- Legyenek fegyelmezettek munkájuk végzésében és életvezetésükben egyaránt. Érezzenek felelősséget saját maguk fizikai és mentális egészségének megőrzése iránt.
- Tegyenek szert kellő önismeretre, ennek alapján mindenkor törekedjenek képességeikhez mértén a legjobb eredményt elérni, ismereteiket, tapasztalataikat az élet minden területén széles körben alkalmazni.
- Legyenek kezdeményezők, vállalkozók. Tudják megfogalmazni céljaikat úgy, hogy azok összhangban legyenek lehetőségeikkel, képességeikkel. E célok elérésére tegyenek erőfeszítéseket.

Legfőbb értékeink közé soroljuk az alábbiakat:

- önismeret
- szolidaritás
- szociális érzékenység
- körültekintés
- kritikus gondolkodás és szemléletmód
- céltudatosság
- kreativitás
- sokoldalúság
- igényesség
- tolerancia

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- empátiás képesség, nyitottság
- egészség- és környezettudatosság
- kezdeményező készség

Munkánk során a Nemzeti Alaptanterv által meghatározott fejlesztési területekre koncentrálunk, melyek a következők:

- az erkölcsi nevelés,
- nemzeti öntudat, hazafias nevelés,
- állampolgárságra, demokráciára nevelés,
- önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése,
- a testi és lelki egészségre nevelés,
- felelősségvállalás másokért, önkéntesség,
- fenntarthatóság, környezettudatosság,
- pályaaorientáció,
- gazdasági és pénzügyi nevelés,
- médiatudatosságra nevelés,
- a tanulás tanítása

Céljaink elérése érdekében az alábbiak érvényre juttatása szükséges:

- Az egyes szaktárgyak eredményes oktatásával olyan alapvető általános műveltség és nyitottság átadása, amellyel lehetővé válik a diákjaink továbbtanulása, és beilleszkedése a társadalomba. Ennek érdekében feladatunk az önálló tanulási képesség kialakítása – az információszerzés és rendszerezés teljes tanulási időszakot végig kísérő gyakorlása, valamint a birtokolt ismeretelemek egyre magasabb szinten történő integrálása. Az értelmi képességek kibontakoztatásának, fejlesztésének igénye mellett gazdag, kiegyensúlyozott érzelmek alakításával is formálni kívánjuk tanulóink személyiségét.
- Ezek megvalósításához a képességek fejlesztésére - logikai, gondolkodási, koncentráló, lényeglátó, a tanultakat alkalmazni tudó stb. - törekszünk. E képességek, kulcskompetenciák az oktatás keretében fejleszthetők eredményesen.
- A XXI. század nagy kihívása, hogy mind a tanárok, mind a diákok maximálisan alkalmazkodjanak az egyre digitalizálódó világ kihívásaihoz, és a digitális írásbeliségre építve kiaknázzák a benne rejlő lehetőségeket, és tanítási és/vagy tanulási stratégiáikban és módszereikben megfelelően alkalmazzák megszerzett ismereteiket.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A megvalósításhoz szükséges módszerek, feladatok és eszközök

A fentiekben meghatározott alapelvek, célok, feladatok alapján választjuk meg a nevelő-oktató munkánk módszereit, eszközeit, a partnereinkkel való együttműködés módját, stílusát:

- A tanításban fontos szempont a tanulók aktivitásának, önállóságának kibontakoztatása. Ennek érdekében olyan tanulásszervezési megoldásokat, tanulási technikákat szükséges alkalmazni (pl. projekt módszer, kooperatív tanulási technikák), amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- Egyéni és közösségi harmóniát, egészséges munkaléggkört, kölcsönös bizalomra, egymás megbecsülésére épülő kapcsolatrendszert kell teremteni és megőrizni úgy a diákok, mint a tanárok közösségében.
- Az egyes emberben ismereteinek, gondolkodásának, érzelmeinek és jellemének kiegyensúlyozottsága, társadalmi környezetéhez való alkalmazkodni tudása teremti meg az összhangot.
- A közösségi harmónia iskolánk keretei közt a tantestület, a tanulóközösség és a szülők összetartozását, a közös célért folytatott értelmes vitákban összehangolt tevékenységét jelenti. Ennek érdekében rendszeresen működtetjük azokat a fórumokat, amelyek módot nyújtanak az iskola tevékenységének megismeréséhez, a vélemények, javaslatok beérkezéséhez, érdemi feldolgozásához.
- A személyiség kibontakoztatásához egészséges, derűs, őszinte légkör szükséges, amelyet iskolánkban biztosítani igyekszünk.

Az információszerzés képességének társadalmi szerepe megnőtt. Fontossá vált, hogy mindenki időben hozzájusson a munkájához, az életvitelének alakításához szükséges információkhoz, képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és alkalmazni. Ehhez ki kell alakítani a **digitális kompetenciákat**, vagyis el kell sajátítani a megfelelő **információszerzési, - feldolgozási, adattárolási, - szervezési és - átadási technikákat**, valamint - ehhez szorosan kapcsolódóan - az információkezelés jogi és etikai szabályait. Ezeknek érdekében a következő célokat biztosítjuk:

- Tanulóink számára lehetővé tesszük a hagyományos információ források igénybevételét a jól felszerelt, kb. 32 000 kötetes iskolai könyvtárunkban. A különböző szaktárgyakba integrált könyvtárhasználati órákon nagy súlyt fektetünk az információszerzési technikák elsajátítására.
- Az iskola polgárai számára alanyi joggal biztosítjuk az informatikai eszközök használatát, a helyi hálózat és az Internet hozzáférést (EDUROAM) a BDG Hálózati Etikett

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

szabályozásával. Az informatikai szolgáltatásokat a gimnázium épületén kívülről is igénybe lehet venni.

- Az iskola törekszik arra, hogy megmutassa magát (képzési rendszerét, pedagógiai módszereit, társadalmi kapcsolatait) a digitális világban, így magáról minél pontosabb információt szolgáltatson, meghatározóan az iskola honlapján keresztül.
- A diák-diák, a diák-tanár és a tanár-tanár kapcsolatok fejlődő és fokozatosan bővülő módszerének tekintjük az infokommunikációs eszközök használatát.
- A tanulók és a tanárok számára biztosítjuk a digitális tananyagok elérését (többek közt a BDG felhő szolgáltatáson keresztül).
- Az elektronikus média és az IKT (infokommunikációs technológia) módszertani alkalmazását, fejlesztését támogatjuk. A digitális tartalmak – elektronikus gyűjtemények, fogalom-, hang-, kép-, film- és feladattárak – használatát a tanítási-tanulási folyamatban folyamatosan bővítjük.
- Fejlesztjük az információgyűjtő, problémamegoldó és kritikusan értékelő gondolkodást a világháló használatának területén.
- A társadalomba beágyazódó, számos ellentmondással terhelt digitális tartalmak használatánál kritikusságot, kulturális igényességet és magas szintű morális magatartást várunk el. (lásd Netikett)
- A hagyományos tanórákon túlmutató, informatikával támogatott projektalapú tanítási módszerek nagyobb szerepet kapnak. Ezzel az ismeretátadó és számon kérő pedagógusból az ismeretek közötti eligazodást segítő, tanácsadó, az információt értékelni, abban kételkedni tudó tanulók nevelőjévé, munkatársává válik.
- Mindezek mellett a 2020-as koronavírus járványügyi helyzetben a nevelőtestületünk felkészültté vált arra, hogy szükség esetén a tanítást digitális munkarendben folytassuk. Ennek legfőbb eszközei a BDG Felhő szolgáltatása, a Google Classroom, és az iskola belső kommunikációs hálózata.

2. Személyiségneveléssel kapcsolatos feladatok

Legfőbb **célunk**, hogy tanulóink életkoruknak megfelelő szinten autonóm, érett, szociális és állampolgári kompetenciáik birtokában döntésre képes, kiegyensúlyozott személyiségként léphetnének ki az érettségi után az iskolából.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Ezzel kapcsolatos **feladataink:**

Személyiségfejlesztés terén

1. Kommunikációs készségek fejlesztése

- Törekszünk a megértő meghallgatás és az értő figyelem fejlesztésére.
- Fejlesztjük a tanulók vitakultúráját: az érvelést és a véleménynyilvánítás szabadságának aktív gyakorlását.
- Lehetőséget biztosítunk a meggyőzés módozatainak elsajátítására: a logikai és érzelmi utak megismerésére és gyakorlására.
- Törekszünk az eltérő kommunikációs helyzeteknek megfelelő verbális és nonverbális jelzések megértetésére és alkalmazására.

2. Reális énkép és önértékelés kialakítása

- Segítünk a tanulók önészlelési és önreflexiós képességének fejlesztésében.
- Nagy figyelmet fordítunk az önbizalom és az ezzel összekapcsolandó önfegyelem fejlesztésére.
- Segítünk a hatékony és konstruktív önérvényesítési technikák kialakításában.
- Törekszünk arra, hogy tanulóink a sikereket és kudarcokat megtanulják megélni és hasznosítani.
- Hozzásegítjük tanulóinkat a konfliktuskezelő készségek kialakításához: az egyén szempontjából hiteles és hatékony, a társaknak elfogadható modellek elsajátításával.

3. Érzelmi - akaratfejlesztés

- Törekszünk a középiskolás életkorban egyáltalán elvárható érzelmi stabilitás kialakítására: a tanuló saját érzelmeinek felismerésére; érzelmei egyensúlyának önálló megteremtésére.
- Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink mások érzelmeit felismerjék és tiszteletben tartsák.
- A kitartás, az állhatatosság és a küzdőképesség kialakítása kiemelt feladatunk.
- Fejlesztjük az akadályok felmérésének és leküzdésének képességét.
- Segítünk tanulóinknak, hogy képesek legyenek kezelni saját verbális és fizikális agressziós késztetéseiket.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Társas készségek fejlesztése terén

- Fontos feladatunk a beilleszkedés segítése és az alkalmazkodó készség továbbfejlesztése.
- Törekednünk kell arra, hogy tanulóink a korosztályuknak megfelelő és tőlük elvárható magatartásformákat, normákat, értékeket elsajátítsák és alkalmazni tudják.
- Kiemelt feladatunk a társas érzékenység fejlesztése: a társak problémáinak észlelése, azokra való nyitottság.
- Törekszünk előítélet mentes gondolkodás kialakítására.
- Próbáljuk fejleszteni az empátiát és kialakítani a cselekvő szolidaritást.
- Fontosnak tartjuk a csapatmunkát és az együttműködési készséget s ezekre neveljük is tanulóinkat.

A megismerő folyamatok fejlesztése terén

A fentiekben meghatározott feladatokat a tanítási órák, az osztályfőnöki órák, s a tanórán kívüli foglalkozások keretei között oldjuk meg. A célokból következő feladatok beépülnek a helyi tantervbe, a tantárgyi programokba.

Tantárgyi programjaink szerint kiemelkedő a következő területek fejlesztése:

- matematikai-logikai gondolkodás
- természettudományos gondolkodás
- élmény befogadás és feldolgozás
- problémamegoldó és kritikai gondolkodás
- a kreativitás (a képi gondolkodás és a képzelet)

3. A teljeskörű egészségneveléssel és környezeti neveléssel kapcsolatos intézményi elvek és feladatok

A tanulók teljeskörű egészségfejlesztésével, valamint az elsősegélynyújtással és baleset-megelőzéssel kapcsolatos feladatokat és elveket az *Egészségnevelési és egészségfejlesztési programunk* tartalmazza, amely a Pedagógiai Programunk 2. számú melléklete.

A környezetneveléssel, valamint a tanulóink környezettudatosságával kapcsolatos elveket és feladatokat a *Környezeti nevelési programunk* tartalmazza, amely a Pedagógiai Programunk 3. számú melléklete.

4. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, hagyományok

Célunk, hogy a közösségfejlesztés területén a következőket alakítsuk ki diákjainkban:

- a közügyekben való részvétel igénye
- felelősség a társak iránt
- csoport értékrendjének alakítása
- csoport értékrendjéhez való alkalmazkodás
- tevékeny hozzájárulás a közösség dolgaihoz
- erőszakmentes konfliktuskezelési képesség

A fentiekben meghatározott célok elérése érdekében a közösségi nevelés főbb iskolai feladatai és színterei:

- A tanítási órákon a lehetőségekhez mérten előnyben részesítjük az együttműködést támogató, kooperatív módszerek és technikák alkalmazását.
- Az induló évfolyamokat a tanév kezdete előtt nulladikos táborokban fogadjuk. A tábor programját felsőbb évfolyamos diákok szervezik. A szervezőket pályázat útján választja ki a diákság, a tanár vezetőket a diákok javaslatának figyelembevételével az igazgató bízza meg. A tanév megkezdését követően ősszel az induló osztályok iskolai rendezvényen mutatkoznak be.
- A diákokat az évente megválasztott IDÖK (Iskolai Diák Önkormányzat) vezetősége képviseli. Az IDÖK vezetőség munkáját az diáksággal való szoros kapcsolattartást az osztályképviselők segítik. Vezetésre a tanulók programtervvel pályáznak. A diákok az őket megillető jogosítványokat az IDÖK vezetésén keresztül, saját SZMSZ-ük alapján, illetve az Intézményi Tanács /Iskolaszéki tagságukon keresztül gyakorolják. Az iskolai közösségi élettel kapcsolatos tevékenységüket és éves munkájukat – az osztályképviselők bevonásával – az IDÖK táborban tervezik meg.
- Minden évben megrendezzük a Berzsenyi-napot. A programját a nevelőtestület jóváhagyásával az IDÖK állítja össze.
- A tematikus napok (pl. múzeumi nap, stb.) megrendezésével és egyéb munkaszervezési formák (pl. Témahét) segítségével erősítjük, hogy tanítványaink - a tanórai ismeretszerzésen túlmenően és annak kereteit meghaladóan - fejlesszék egyéni és csoportos képességeiket és kompetenciáikat. A Témahétben diákjaink egy témán belül több, párhuzamos, a fő témához kapcsolódó projektet valósítanak meg

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

csoportmunkában. Mindemellett lehetőségeinkhez mérten részt veszünk a központilag szervezett témahetek (digitális, pénzügyi és fenntartósági) programjában is.

- Minden évben megrendezzük a Tudatosság Napját, amikor is az egészség-, a környezet-, a pénzügyi tudatosság mellet az állampolgári tudatosság témájában is szervezünk tematikus előadásokat, vetélkedőket, játékos foglalkozásokat. Ezek célja elsősorban:
 - az egészségtudatos magatartásformák megerősítése, a rendszeres testedzés, sportolás, természetjárás, a harmonikus és esztétikus mozgás iránti igény megteremtése;
 - környezet és természet ismeretén és szeretetén alapuló környezettudatos magatartás ösztönzése, természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének elfogadtatása, fenntartható fejlődés elveivel való azonosulás elősegítése;
 - az ifjúsági korosztály pénzügyi tudatosságának előmozdítása, a pénzügyi kultúra fejlesztése, a tudatos fogyasztóvá válás elősegítése;
 - a társadalmi és az erkölcsi felelősségérzet növelése, az effektív, tényleges közösségi munkavégzésre való felkészítés és a politikai, állampolgári műveltség növelése
- Kétévente megszervezzük a Nyelvek napját, amelynek célja általában a világ nyelveinek, köztük is az un. európai kis nyelveknek, valamint velük kapcsolatosan és általuk a más kultúrák, szokások megismerése, és ezáltal a nyelvtanulás népszerűsítése.
- Évente megszervezzük a Szakmák napját (pályaorientációs napot), amely a diákjaink pályaorientációját, pályaválasztását segíti.
- Nagy hangsúlyt fektetünk tanítványaink pénzügyi tudatosságra nevelésére, ezért évente e témával kapcsolatos előadásokat, műhelymunkákat szervezünk, valamint részt veszünk a pénzügyekkel kapcsolatos versenyeken.
- Külsős szakértő bevonásával évente megszervezzük az Európai Unió felépítésével és működésével kapcsolatos évfolyam szintű előadást.
- A búcsúzó évfolyam számára minden évben a 11. évfolyam két-két osztálya készíti elő a szalagavató bált, májusban a ballagást.
- Sporteseményeket (pl. nonstop kosárlabda, futball bajnokságot, stb.) rendezünk a tanulói igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vétele mellett.
- Támogatjuk a Diáksportkör (DSK) működését, valamint tanítványaink szereplését a diákolimpiai versenyeken.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- Évente Berzsenyi-, Berzsenyi Közösségéért díjban részesítjük az arra érdemes végzős diákjainkat.
- Diákvezetéssel és tanári segítséggel iskolarádiót és digitális iskolaújságot működtetünk.
- Nemzeti ünnepeink megünneplése mellett minden évben megemlékezünk október 4-én iskolánk alapításának évfordulójáról. Ekkor köszöntjük jubiláló tanárainkat. Méltóan emlékezünk meg nemzeti emléknapjainkról: aradi vértanúk napja, a holocaust, a fasizmus és a kommunizmus áldozatainak valamint a nemzeti összefogás napjairól.
- Nevelőmunkánkban nagy teret szentelünk a környezetünkben élő népek, nemzetek megismerésére, megértésére. Ennek jegyében ösztönözzük, hogy diákjaink minél több személyes élményhez jussanak e téren. Iskolánkban számos külföldi csere-kapcsolata van határon túli magyar iskolákkal, Európai Unió országok iskoláival.
- A brassói Áprily Lajos Gimnáziummal és az ELTE Radnóti Miklós Gimnáziummal közösen évek óta együtt táboroznak diákjaink az erdélyi Székelyzsomboron.
- A diákok és szülők kérésére önköltséges tanulmányi kirándulásokat és táborokat szervezünk tanulóink számára.
- Szintén önköltséges alapon tanulmányi munkát is kiegészítő programokat szervezünk diákjainknak. (Pl. „monarchia-túra”, Paksi Atomerőmű látogatás, szakmai táborok: matematika, fizika, természettudományi; valamint művészeti tábor, sporttáborok, erdélyi kirándulások, stb.)
- Az iskola diákjai a jogszabályokban előírtaknak megfelelően legalább 50 óra közösségi szolgálatot (IKSZ) teljesítenek. A közösségi szolgálat: szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgozása. Ezen felül többen aktívan önkénteskednek is.
- A volt diákokkal való kapcsolattartás intézményesítése céljából támogatjuk az öregdiákok működését.

5. A pedagógusok és az osztályfőnökök intézményi feladatai

A pedagógusok feladatai

Minden pedagógus alapvető munkaköri kötelessége az iskolai munka zavartalanságának biztosítása, a magas színvonalú oktató munka eredményességének megtartása, valamint a pedagógiai programban rögzített célok eléréséhez szükséges feladatok teljesítése.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Így feladatuk, hogy

- a lehetőségeknek megfelelően a legmagasabb színvonalon oktassák és neveljék a gimnázium tanulóit, különös tekintettel a tehetséges tanulók és a lemaradó tanulók megfelelő fejlesztésére,
- tartsák be és teljesítsék a NAT, a kerettantervek, és a pedagógiai program alapelveit, értékeit, céljait és feladatait,
- harmonikusan fejlesszék tanítványaik személyiségét, érzékenységét, toleranciáját és magatartását,
- diákokkal való kapcsolattartásuk elsődleges motivációja a diák igénye, érdeke és a tudásátadás és mindenkor ennek tudatában tevékenykedjenek,
- szakmailag, módszertanilag és pedagógiai szempontból folyamatosan képezzék magukat,
- az iskolai és a helyi közösség érdekekeit szem előtt tartva tevékenykedjenek.

A pedagógusok közti munkamegosztás alapelve az arányosság.

Az osztályfőnökök feladatai

- Az új osztályfőnökségre a pedagógusok a megelőző tanév februárjáig pályáznak. Az osztályfőnököket az igazgató bízza meg.
- Az osztályfőnök feladatait az iskola életét meghatározó és szabályozó dokumentumok (Pedagógiai Program, Szervezeti és Működési Szabályzat, Házirend), valamint az érvényes Munkatervben foglaltak alapján végzi.
- Az osztályfőnök felelős vezetője az osztály közösségének. Feladata a tanulók személyiségének alapos, sokoldalú megismerése, fejlesztése, közösségi tevékenységük irányítása, öntevékenységük és önkormányzó képességük fejlesztése.

Ennek szellemében az osztályfőnök

- folyamatosan figyeli, értékeli és ellenőrzi az osztályába tartozó tanulók tanulmányi helyzetét, neveltségi szintjét, magatartását,
- törekszik a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztésére, az osztályban tanító tanárokkal együttműködve szervezi, irányítja és felügyeli osztályának tanórán kívüli tevékenységét,

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- fejleszti tanítványai műveltségét, alakítja világszemléletüket, és erkölcsi értékrendjüket, fejleszti önismeretüket és felkészíti őket a kulturált társas kapcsolatok építésére és fenntartására,
- együttműködik az osztályban tanító szaktanárokkal, lehetőség szerint látogatja az osztálya tanítási óráit,
- fejleszti a tanuló szociális érzékenységét, toleranciáját, valamint empátikus képességeiket,
- a tanulók harmonikus személyiségfejlesztése érdekében összehangolja az iskola, az osztály és a család nevelőmunkáját, együttműködik a szülőkkel,
- segíti tanítványai felsőoktatási intézmény illetve pályaválasztását,
- elvégzi az ügyviteli, adminisztrációs teendőket (így pl. törzskönyv, bizonyítványok vezetése), és felelős az elektronikus napló rendes és folyamatos vezetéséért.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Célunk tanítványaink kiváló adottságainak felismerése és megfelelő tevékenykedtetéssel tehetségük kibontakoztatása, sokoldalú fejlesztése.

Ennek megvalósítása érdekében **feladatunk** a tehetség, a képességek legszéleskörűbb kibontakoztatása.

- Ezt a célt szolgálja a Berzsenyi Dániel Gimnáziumban a hagyományosan működő, a tehetséggondozást tanrendbe illesztő képzési modellje és ehhez kialakított oktatási szerkezete. Ennek keretében az egyes osztálytípusokban a tagozatos tárgyakat emelt szinten és emelt óraszámban oktatjuk.
- A tehetséggondozás keretében csoportbontásban oktatjuk az idegen nyelveket, a matematikát, a digitális kultúra és az emelt szintű oktatásban megjelenő tárgyakat (biológia, kémia, fizika, humán tagozaton a latin).
- A tehetséggondozó munkánk hatékonyságát és eredményességét a modern tanulásszervezési módszerek és eljárások segítik. Így pl. az
 - egyéni, differenciált munkáltatás,
 - az egyéni és önálló tanulás módszerének elsajátításával, az önálló gondolkodás, véleményalkotás, kreativitás kibontakoztatásával (gyűjtőmunka, kutatómunka, könyvtárhasználat, évfolyamdolgozat)
 - projektmódszer,
 - gamifikáció,

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- kooperatív tanítási technikák alkalmazása,
 - kutató-felfedező módszer,
 - az informatikai eszközöket, internetet, multimédiát használó tanítási-tanulási módszerek integrálása a pedagógiai gyakorlatunkba.
-
- Az idegen nyelvek minél magasabb szintű elsajátításának érdekében az idegen nyelveket sávosan oktatjuk, amely biztosítja, hogy a hozzánk bekerülő eltérő tudással rendelkező tanulóink a tudásuknak megfelelő szinten kapcsolódhassanak be a nyelvtanulásba, biztosítva ezzel a magasabb szintű nyelvi készségek kialakulását.
 - A tananyagon túli képzés igényével, a tehetséges tanulók érdeklődésétől függően, a szakmai munkaközösségek javaslatára szakköröket indít az iskola. A foglalkozások a szakkörvezető által összeállított tematika alapján történnek.
 - A legérdeklődőbb, legtehetségesebb diákjaink számára szakmai táborokat szervezünk, ahol a diákok különböző előadásokon, foglalkozásokon vesznek részt. Lehetőségük van kis csoportban projekteket készíteni, mérési feladatokat végezni, kísérletezni. Minden évben megszervezzük a táborokat a biológia-kémia, a fizika és a matematika iránt kiemelkedően érdeklődő diákjainknak. Ez a tehetséggondozási forma lehetőséget ad az általános középiskolás tananyagon túlmutató elméleti ismeretek és gyakorlat összekapcsolására.
 - Tehetséges diákjainkat arra ösztönözzük, hogy tanulmányi versenyeken vegyenek részt, és képességeiknek megfelelő eredményeket érjenek azokon el.
 - Szorgalmazzuk azt is, hogy diákjaink minél nagyobb számban tegyenek nyelvvizsgát, illetve emelt szintű érettségi vizsgát. Az eredményes szerepléshez iskolánktól a szakmai-pedagógiai segítséget megkapják.
 - 11-12. évfolyamban az emelt szintű vizsgára való eredményes felkészüléshez tanórán kívüli fakultatív foglalkozásokat indítunk. Az ehhez kapcsolódó követelményeket az adott fakultációs csoport tanára a diákok előképzettségének figyelembe vételével a 100/1997. kormányrendeletben foglalt érettségi vizsgakövetelményeknek megfelelően állítja össze.
 - Azokból a tantárgyakból, amelyekből emelt szinten folyik az oktatás, elvárjuk diákjainktól – az osztálytípustól függő évfolyamon és formában -, hogy önálló vagy csoportos pályamunkával bizonyítsák a kutatómunka alapjainak elsajátítását. A pályamunka elkészítéséhez egyéni foglalkozás keretében tanári segítséget kapnak.
 - Tanulóink tanórán kívül végzett művészeti és sporttevékenységét, valamint az önkéntes munkáját elismerjük.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- Diákjaink önképzőköri tevékenységeket hozhatnak létre, melynek szervezését, működtetését tanári segítséggel öntevékenyen látják el. A működésük feltételeit az iskolavezetés biztosítja.
- Az iskolában énekkar működik. Kellő érdeklődés esetén zenekar hozható létre. Vezetője az igazgató által megbízott kórus- és zenekarvezető tanár.
- Az iskolai diáksportkör (DSK) a tanulók mindennapi testedzésének kielégítésére, versenyeken való eredményes részvételére alakult meg.
- Hátrányos helyzetben lévő, reál érdeklődésű tehetséges tanulóinkat a „BDG Tudásért Ösztöndíj Alapítvány” egyéni tanulmányi ösztöndíjak segítségével támogatja.

Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek - az esélyegyenlőség biztosítása

Felzárkóztatás

Az induló osztályokban az eltérő előismeretek kiegyenlítésére, a beilleszkedés segítésére szükség esetén felzárkóztató foglalkozásokat tartunk. A hozzánk bekerülő, valamely tárgyból tanulmányi problémákkal küzdő tanulók előmenetelét folyamatosan figyelemmel kísérjük, és ha szükséges, az első évet követően is folytathatjuk felzárkóztatásukat. A többi osztályainkban is van lehetőség korrepetálások megszervezésére az alapképességek fejlesztése és a tantervi követelményekhez való felzárkóztatás céljából. Az iskola rendelkezésére álló, erre a célra fordítható órakereten belül a korrepetálás differenciált foglalkozással, egyes tanulókra, vagy az egész osztályra kötelező jelleggel, a szaktanárok javaslatára történik.

Beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarok enyhítését célzó tevékenység-formák

Célunk, hogy az arra rászoruló diákjainknak hatékony segítséget nyújthassunk a tanulási, beilleszkedési, magatartási problémák leküzdésében, és minden tanítványunk számára megkönnyítsük a társadalomba való beilleszkedést.

A tanulási, beilleszkedési és/vagy magatartási nehézséggel küzdő diákjaink (BTMN) gondjainak megoldására az osztályfőnökök a tanár kollégákkal, a szülőkkel és diákokkal együttműködve teszik meg a szükséges lépéseket.

- Tanórai kereteken belül törekszünk az egyéni sajátosságokhoz igazodó tanórai tanulás megszervezésére.
- Tanórán kívül – igény esetén, illetve szakvélemény alapján – biztosítunk korrepetálást és egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő foglalkozásokat a rászoruló tanítványaink részére.
- A BTMN-es vagy más különleges bánásmódot igénylő tanulók számára az iskolánk biztosítja a szakértői bizottság határozatában szereplő, őket megillető jogokat. A

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

tanulási nehézséggel küzdő tanítványaink a szakértői véleményük alapján felmentést kaphatnak egyes tantárgyakból, vagy az érdemjeggyel való értékelés vagy az értékelés egy részlete alól, illetve megkapják az őket megillető kedvezményeket,–melyet az igazgató határozatba foglal, és minden érintett tanárral megismertet. Ez alapján a tanuló időhosszabbítást kaphat, a szóbeli/írásbeli számonkérés közül választhat, illetve speciális segédeszközt (pl. laptop) használhat az órákon és a vizsgákon is.

- Preventív céllal egyes érintett osztályokban elsősorban a dyslexia és dysgraphia korai felismerése érdekében - csoportbontásban tanítjuk a magyar nyelv tantárgyat.
- A tanév során – főként osztálykeretekben - önismereti foglalkozásokat szervezünk.
- A szakember segítségét igénylő esetekben – a szülőkkel egyetértésben – kérjük az iskolában rendelő iskolapszichológus, vagy más külső szakember közreműködését a konkrét probléma megoldására, enyhítésére.
- A rejtve maradó beilleszkedési nehézségek feltárására, a közösség szerkezetének vizsgálatára – igény szerint - szakember irányításával szociometriai felmérést végzünk. A perifériára szorult diákjaink helyzetét elemezzük, és megkeressük a megfelelő eszközöket az érintett diákok integrálására.
- Lehetőségeinkhez mérten tanárainkat szakemberek (pl. szakpszichológus, szociális munkás) bevonásával szakmai megbeszélések keretében készítjük fel a preventív feladatokra.

Sajátos nevelési igényű tanulókat segítő tevékenységformák

- Iskolánk a Szakmai Alapdokumentumnak megfelelően fogadhat sajátos nevelési igényű tanulókat integrált nevelés-oktatás keretében. Azoknak a sajátos nevelési igényű tanulóknak kerül sor a többségi tanulókkal történő együttnevelésére, akiknek nevelését-oktatását a szakértői bizottságok integrált osztályban javasolják. A tanuló felvételének feltétele a sikeres felvételi vizsga.
- Az SNI-s tanulók az iskolai tanórákon kívül érvényes szakértői vélemény alapján egyéni fejlesztésben – vagy egy erre szakosodott intézményben részesülnek, vagy az iskolában utazó gyógypedagógus bevonásával vesznek részt.
- A fejlődési zavarok és ebből fakadó tanulási nehézségek diákonként különbözőek. Az SNI-s tanulók nevelése-oktatása állapotuknak megfelelően, a vonatkozó jogszabályi előírások szerint történik. A használt módszerek igazodnak hiányosságaikhoz, fogyatéksamukhoz.
- A sajátos nevelési igényű tanulók számára az iskolánk biztosítja a szakértői bizottság határozatában szereplő, őket megillető jogokat (pl. időhosszabbítás dolgozatok

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

írásánál, saját laptop vagy speciális taneszközök használata, szóbeli felelet írásbeli számonkérés helyett, felmentés az értékelés és minősítés alól bizonyos tantárgyakból vagy tantárgyrészekből, stb.).

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Iskolánkban a korábbiakban számos alapítvány működött, melyeket volt diákjaink, tanáraink nemes célokra hoztak létre. A második világháború alatt ezek sajnos elhaltak. Újjáélesztésükhöz az elmúlt években kezdtünk hozzá: a 90-es években két új alapítványunk is azzal a céllal jött létre, hogy támogassa az hátrányos helyzetűeket és ezáltal szolgálja az esélyegyenlőséget.

A "Berzsenyi Stúdió Gimnáziumi Alapítvány" - az iskola infrastruktúrájának fejlesztése mellett – különféle szociális támogatásban részesíti az anyagilag rászorult diákokat.

- Tanév elején támogatást ad a tanév kezdéshez és a nem ingyenes taneszközök beszerzéséhez.
- Diákcsere, kirándulások, táborok költségeit részben vagy egészben átvállalja.
- A nagyon súlyos krízishelyzetben lévő tanulókat szociális ösztöndíjban részesíti.

A „Tudásért Ösztöndíj Alapítvány” egyéni ösztöndíjakkal támogatja a reál érdeklődésű, rászoruló, de tehetséges tanulókat.

Ifjúságvédelem

Iskolánkban gyermekvédelmi koordinátor tevékenykedik. Fő teendője a szociális hátrányokkal érkező tanulóink sorsának figyelemmel kísérése, segítségük összehangolása. A gyermekvédelmi koordinátor az osztályfőnökökkel közösen keresi meg az érintett tanulókat, tekinti át a segítségnyújtás lehetőségeit.

A közösségi nevelési (osztályfőnöki órák) keretében az életkori sajátosságoknak megfelelően foglalkozunk a bűnmegelőzéssel. „Bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása” (Európai Unió Tanácsa).

A nemzeti stratégiának az oktatást érintő főbb csomópontjai:

- korai pszicho-szociális beavatkozás, kortárssegítés (szakszolgálat igénybevétele)
- esélyegyenlőségi és gyermekszegénység elleni programok (szociális támogatás)
- mentálhigiéniai programok (Egészségnevelési program, Környezetnevelési program)
- szabadidős tevékenységek, biztonságos szórakozás feltételei (tanórán kívüli tevékenység rendszer)

7. Az intézmény és partnerei közti együttműködés, és kapcsolattartásuk formái

Az iskola és partnerei közti kapcsolatok formáit és részletes szabályait Szervezeti és Működési Szabályzata tárgyalja.

A tanulókkal történő kapcsolattartás formái

A tanulókkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely tanárukat megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal, személyükről, az osztály- vagy az iskolai közösségről információkat kérhetnek tőlük, valamint az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök és a szaktanárok foglalkoznak.

A diákok többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére, illetve cseréjére a következő fórumokat működteti az iskola, illetve a diákönkormányzat:

Iskolagyűlés

Alkalmanként összehívott plénum, ahol a diákokat az intézmény vezetői és tantestülete tájékoztatják az iskolával kapcsolatos eseményekről, eredményekről, tervekről.

Diákgyűlés

A diákönkormányzat kezdeményezésére évente legalább egyszer összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat a tanulók jelentős részét vagy egészét érintő problémákat, panaszokat vethet fel, azokra választ kérhet. A diákközyűlés az a legmagasabb fórum, amelyen az intézmény tanulói és diákönkormányzata minden olyan problémát fölvehetnek, amely a tanulói jogok érvényesülésével akár az intézményen belül, akár a jogi szabályozásban sérelmet, feszültséget, méltánytalanságot okoz.

Infokommunikációs eszközök segítségével történő kapcsolattartás

A tanulók a rájuk vonatkozó érdemjegyeket, dicséreteket és elmarasztalásokat, valamint hiányzásuk alakulását a KRÉTA elektronikus ellenőrzőn keresztül kísérik figyelemmel.

Az iskola honlapjáról fontos, őket érintő információkat szerezhetnek, dokumentumokat (pl. űrlap) tölthetnek le, információkhoz juthatnak a vizsgákról, rendezvényekről és egyéb fontos eseményről. A szakmai munkaközösségek honlapján a tanulást segítő segédanyagokat találhatnak.

Az iskola belső és külső levelezési rendszerén keresztül, valamint a KRÉTA üzenetek rendszerén is információkat ad a szülőknek és a tanulóknak.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A szülőkkel történő kapcsolattartás formái

Szülői értekezlet

Az éves munkatervben előre tervezett szülői értekezletek feladata, hogy tájékoztassa a szülőket gyermekük előmeneteléről, az osztály aktuális problémáiról, az osztályban és az iskolában jelentkező feladatokról. A szülői értekezleten minden alkalommal nevelési kérdések is előkerülnek, valamint áttekintő képet ad az osztályfőnök osztálya neveltségi szintjének alakulásáról.

Szülői értekezletet évente legalább két alkalommal tartunk, amelyet az igazgatóság által tartott összevont szülői értekezlet előz meg – elsősorban az iskola előtt álló feladatok kihirdetésére, illetve megbeszélésére.

Ha az osztály helyzete, problémái, a csoport előtt álló feladatok azt indokolják, az iskola igazgatója vagy az érintett osztály, esetenként csoport rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze a szülők tájékoztatására, a problémák közös megoldási lehetőségének megtalálására.

Szintén értekezletet keretében tájékoztatjuk a leendő szülőket a beiskolázással és felvétellel kapcsolatos, illetve a 12. évfolyamosok szüleit az érettségivel és felsőfokú felvételi eljárással (kiiskolázás) kapcsolatos tudnivalókról.

Fogadóóra

A fogadóóra célja, hogy a szülők egyénileg információt kapjanak gyermekük előmeneteléről, magatartásáról, a szaktanár tanulóról alkotott véleményéről, valamint a pedagógus tanácsokat adhasson a tanuló nevelésével kapcsolatosan. Az iskola biztosítja, hogy a fogadóórán a szülő négy szemközt beszélhessen gyermeke tanárával személyes problémáiról. A fogadóórákat évente legalább két alkalommal tartunk. A szülők számára lehetőség van - heti egy alkalommal, előre rögzített időpontban - konzultálni a tanárokkal, vagy bármely, a munkatervben előre megadott időponttól eltérő időben rendkívüli fogadóórát kérni – a tanárral történő egyeztetést követően.

A szülők írásos tájékoztatása és e-ügyintézés

A szülőket folyamatosan értesítjük tanítványunk előrehaladásáról, mulasztásairól, valamint a személyét érintő dicsérő és elmarasztaló intézkedésekről a KRÉTA elektronikus ellenőrző révén.

A szülők a gyermekükkel kapcsolatos ügyeket (pl. hiányzások kezelése, csoportváltás, stb.) az e-ügyintézés felületen keresztül is intézhetik, elektronikusan.

A tanuló félévi és év végi eredményeiről a szülő tájékoztatást kap a félévi értesítő és az év végi bizonyítvány révén. Az iskola minden jelentős intézkedését írásban közli a szülőkkel a KRÉTA elektronikus ellenőrző révén, vagy egyéb szokásos írásos formában. Az osztályfőnök

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

folyamatosan kezeli a tanulóval kapcsolatos adatokat, figyelemmel kíséri az érdemjegyeket, számon tartja a tanulói mulasztásokat.

Az Intézményi Tanács

Az Intézményi Tanács önálló testületként a nevelőtestület, a szülők, a diákok, a székhely szerinti helyi önkormányzat azonos számú képviselőjéből, valamint egy Fenntartó által megbízott delegáltból áll.

A szervezet a munkáját a jogszabályokban meghatározottak alapján végzi, illetve a köznevelési törvényben szereplő jogosítványokon túlmenően az iskola életével összefüggő számos kérdésben tesz javaslatot, foglal állást.

Az Intézményi Tanács dönt

- saját képviselőinek és tisztségviselőinek megválasztásáról,
- saját működési rendjével és munkaprogramjának elfogadásával kapcsolatban,
- illetve azokban az ügyekben, amelyekben a nevelőtestület a döntési jogot az az Iskolaszékre és az Intézményi tanácsra átruhazza.

Az Intézményi Tanács véleményt nyilváníthat a nevelési-oktatási intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben. Az Intézményi Tanács véleményét a Pedagógiai Program, az SZMSZ, a Házirend, az éves munkaterv elfogadása, továbbá a köznevelési szerződés megkötése előtt ki kell kérni.

Az Iskolaszék

Iskolánkban évtizedek óta eredményesen működik Iskolaszék, amely a tanárok, szülők, diákönkormányzat, valamint a (helyi) önkormányzat képviselőiből áll.

Így véleményt nyilváníthat a nevelési-oktatási intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben. Részt vesz a tanulók jogainak érvényesítésével, kötelezettségeinek teljesítésével összefüggésben a nevelési-oktatási intézmény által hozott döntések és intézkedések ellen benyújtott kérelmek elbírálásában. Az Iskolaszék véleményét ki kell kérni a Pedagógiai Program, az SZMSZ, a Házirend, az éves munkaterv elfogadása, továbbá a köznevelési szerződés megkötése előtt.

Az Intézményi Tanács és az Iskolaszék feladatai ellátásához térítésmentesen használhatják az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozzák az iskola működését.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A szülői munkaközösség

A szülői munkaközösség célja a legaktívabb szülőkből álló közösség megalkotása - osztályonként egy-egy képviselő bevonásával -, amely átfogja az iskola működésének egészét. A szülői munkaközösség saját szabályzatában foglaltak szerint épül föl és működik. Vezetőjét a szülői munkaközösség maga választja az intézménybe járó diákok szülői közül. A munka koordinálását az igazgató vagy az általa megbízott pedagógus végzi. A szülői munkaközösség évente minimum kétszer konzultál az iskola vezetésével.

A szülői munkaközösség véleményét nyilváníthat, információt kérhet az intézményt érintő bármely kérdésben. Feladata az iskola hagyományrendszerében szereplő események lebonyolításában való közreműködés is. A partnerszervezetekkel és a diákokkal való együttműködés fejlesztése érdekében az együttműködés során kiemelt figyelmet kell fordítani a közös munka eredményességének értékelésére, a partnerszervezetek és a diákság jogainak gyakorlására.

Amennyiben akár egyetlen területen a rendellenes működés, a kapcsolatok lazulásának jelei mutatkoznak, tárgyalásokat kell kezdeményezni az érintett partnerszervezettel az együttműködésben mutatkozó gondok feltárására, a szabályozó rendszer módosítására.

A szülői kapcsolattartás egyéb formái:

- a KRÉTA elektronikus ellenőrző, KRÉTA e-ügyintézés,
- személyes kapcsolattartás egyéni esetekben és kérésre,
- illetve az iskola levelezési rendszere.

Az intézmény kapcsolattartási formái külső partnereivel

Intézményünk működése, a tanulók szociális ellátása, valamint iskola-és pályaválasztása érdekében rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel.

Jogszabályok előírása, az intézmény törvényes működése érdekében az iskola kötelező rendszeres munkakapcsolatban áll a következő intézményekkel:

- a Fenntartóval,
- a helyi önkormányzattal,
- az Iskolaszékkal
- az Intézményi Tanáccsal,
- a területileg illetékes kormányhivatalokkal,
- az Oktatási Hivatallal,
- Pedagógiai Oktatási Központtal (POK),

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálatokkal,
- a területi illetékes gyermekjóléti szolgálatokkal,
- az egészségügyi ellátást biztosító egészségügyi szolgáltatókkal: iskolaorvos, iskolapszichológus és foglalkozás egészségügyi szakorvos, stb.
- jogszabályok alapján egyéb hatóságokkal.

A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az igazgató, helyettesei, illetve a megbízott pedagógusok (pl. gyermekvédelmi koordinátor) a felelős az éves munkaterv szerint.

Az intézmény nem kötelező, de rendszeres kapcsolatot tart fenn

- a helyi oktatási intézményekkel és azok vezetőivel,
- az iskola mellett működő alapítványokkal,
- felsőoktatási intézményekkel,
- a berzsenyis öregdiákok baráti körével.

8. A tanulók véleményalkotásának fórumai és az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanuló joga, hogy véleményt nyilvánítson az iskolai közélettel vagy a saját személyét és tanulmányait érintő kérdésekkel kapcsolatban, valamint kötelessége, hogy ezt - az emberi méltóság tiszteletben tartásával - a jogszabályok és a Házirend által meghatározott elvek és formák szerint tegye.

Az iskola tanulói az intézményi döntési folyamatokban az iskolai diákönkormányzaton (IDÖK) keresztül vehetnek rész. Ugyanakkor személyesen is és diákönkormányzat által is véleményt formálhatnak és informálódhatnak az intézményi döntésekről.

A tanulók közvetlen véleményalkotásnak formái, módjai:

- Az évente megtartott diákközyűléseken személyesen vagy az osztályképviselő útján kérdezhet és/vagy véleményt nyilváníthat az igazgatónak az iskolai „közügyekről”.
- Előzetes egyeztetést követően személyesen, az iskolavezetés előtt vagy írásban benyújtva javaslatot tehet vagy hangot adhat véleményének. Ez utóbbi esetben 15 napon belül írásos válasza jogosult.
- Bizonyos időközönként elégedettségvizsgálati kérdőíveket tölt ki, majd ezeknek eredményéről érdemi információkat kaphat.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Véleményalkotási és döntési jogosultságok a diákönkormányzaton keresztül:

- A tanulók elsősorban a diákönkormányzaton keresztül gyakorolhatják véleményezési jogukat. Az IDÖK saját szervezeti és működési szabályzata (SzMSz-e) alapján tevékenykedik, IDÖK segítő tanár bevonásával.
- A diákönkormányzatnak, jogainak vélt vagy valós megsértése estén, joga van az iskola fenntartójához fordulnia panaszával. A panasz fenntartóhoz való eljuttatásában, kérés esetén, az iskolának segítenie kell.
- A diákönkormányzat kérésére rendkívüli nevelőtestületi értekezletet kell összehívnia az igazgatónak.
- A diákönkormányzatnak véleményezési joga van a következő iskolai dokumentumok módosítása, elfogadása esetén – úgy, mint:
 - Házirend
 - Szervezeti és Működési Szabályzat
 - Éves munkaterv

A diákönkormányzatnak továbbá véleményezési joga van minden olyan ügyben, amelyet jogszabály előír, így például a következő ügyekben:

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználása előtt,
- az iskolai szociális célú juttatások elosztási elveinek meghatározásánál,
- tanulói fegyelmi eljárások során a fegyelmi büntetés kirovása előtt,
- a következő tanévben szabadon választható tantárgyak nyilvánosságra hozatala előtt,
- tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör (DSK) működési rendjének megállapításához.

A diákönkormányzatnak döntési joga van a nevelőtestület véleményének kikérése mellett a további ügyekben:

- saját működésével, hatáskörei gyakorlásával kapcsolatban (pl. diákgyűlés összehívása),
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- a saját működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről.

9. A tanuló felvételére és átvételére vonatkozó szabályok (tanulói jogviszony létesítése)

Belépés az iskola 7. és 9. évfolyamára (felvétel)

A tanulói jogviszony a beiratkozással lép életbe. A 7. illetve a 9. évfolyamra beiratkozhat az a tanuló, aki **a felvételi vizsgán elért eredménye alapján felvételt nyert**, és rendelkezik a 6. illetve a 8. évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvánnyal.

A felvételhez szükséges pontszámok alapján állapítjuk meg az egyes tagozatokra vonatkozó felvételi rangsort, amely a központi írásbeli vizsgákon elért eredmények, az általános iskolából hozott pontok és a szóbeli vizsgán elért eredmények alapján kerül meghatározásra. A szóbeli vizsga kérdéseit a szakmai munkaközösségek állítják össze a NAT-tal és a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra hozott követelményekkel összhangban.

A felvételi jelentkezés módját, időpontját, a felvételi követelményeket, és a választható osztályokat - minden évben - a honlapon, a „Felvételi tájékoztató” címszó alatt hozzuk nyilvánosságra. Az iskolára vonatkozó részletes felvételi vizsgákkal kapcsolatos szabályokat a 7. számú melléklet tartalmazza. Ugyanezen pont alatt kerül tárgyalásra a különleges helyzetek (pl. BTMN-es vagy valamilyen hátránnyal küzdő tanulók felvételi eljárásban való részvételének) kezelése is.

Belépés az iskola felsőbb évfolyamaira (tanulói átvétel)

Az iskola felsőbb évfolyamaira való átvétel – az iskola tehetséggondozó emelt szintű jellege miatt - csak felvételi (különbözeti) vizsga letételével lehetséges. Az átvételről az igazgató dönt – minden körülményt mérlegelve – az alábbiak alapján

- az iskola lehetőségei, adottságai szerint,
- az átjelentkezők száma, illetve a tanulók igényei szerint,
- a felvételi elbeszélgetés és az adott szakra történő szaktárgyi vizsgák során elért eredmény alapján.

10. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagra vonatkozó szabályozás

Magyarország múltjának és jelenének megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése, az identitástudat kialakítása, megerősítése mellett célunk, hogy tanulóink magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Iskolánk helyi tantervei nem tartalmaznak speciális nemzetiségi tananyagot. Mindazonáltal a gimnáziumban fontos szerepet játszik az emberi értékek és gondolkodás sokszínűségének elfogadtatása. Ez a gondolkodásmód beépül egyrészt tanterveinkbe, másrészt az iskolai élet mindennapjaiba.

Ezzel kapcsolatban az alábbi feladataink vannak:

- Budapest XIII. kerület soknemzetiségű kerületnek vallja magát, hiszen 11 kisebbségi önkormányzata van. Az önkormányzatok által szervezett programokról tanulóink az önkormányzati honlapon és faliújságon tájékozódhatnak. A velünk élő nemzetiségek kultúráját mindenkor tiszteletben tartjuk.
- Iskolánk diákjai közt alig találhatók nemzetiségi diákok, annál gyakoribb a bevándorló családok gyermekeinek megjelenése - főleg kínai, vietnámi, de akad arab származású diákunk is. Többen közülük kettős állampolgárok. Önmagában ez a tény is biztosítja a más kultúrák és azok gondolkodási módjának megismerésének az igényét. A mindennapok gyakorlata mellett azonban a tantervekben is több helyen szerepel a különböző gondolkodású emberek, kultúrák tiszteletben tartásának közvetítése.
- Tanítványaink az idegen nyelvek tanításával együtt járó csereprogramok alkalmával közvetlen kapcsolatba kerülhetnek más nemzetiségű gyermekekkel. Számos, köztük erdélyi, olasz, francia, német, svéd iskolákkal van sokéves diákcseréken alapuló kapcsolatunk. A diákcseré programok célja nem pusztán a nyelvgyakorlás és a másik ország városainak, nevezetesen helyszíneinek a felfedezése, hanem az adott nép kulturális, társadalmi hagyományainak, jellemzőinek a megismerése is. A célnyelvi civilizációval kapcsolatos tartalmakat a helyi pedagógiai programunk irodalom, történelem, földrajz és idegen nyelvi fejezetei tartalmazzák.
- Emellett a közösségi szolgálat keretében több menekültszervezetenél végezhetnek munkát diákjaink, és segíthetik a hazánkban tanuló külföldi diákok mindennapjainak szervezését a Magyarországon töltött félévük során.

HELYI TANTERV

1. A gimnáziumi képzésünk szerkezete

Legfőbb pedagógiai céljaink megvalósítása érdekében gimnáziumunk önálló képzési rendet, saját tehetséggondozó szerkezeti modellt dolgozott ki, amely az azonos vagy hasonló érdeklődési körű, tehetséges gyermekek tehetséggondozásnak terepe és a magas szintű oktatásnak-nevelésének a sikeres eszköze is egyben.

A képzés szerkezete:

Iskolánk négy és hat évfolyamos képzést folytató tehetséggondozó gimnázium. (Alaptantervű osztályt nem indítunk.) Tanulóink gimnáziumba jelentkezésének, egyben középiskolai pályafutásának alapvető célkitűzése az, hogy a képzési szakasz végén sikeres érettségi vizsgát, illetve a választott szakjuknak megfelelően sikeres emelt szintű érettségi vizsgá(ka)t tegyenek, méghozzá úgy, hogy az lehetőséget nyújtson számukra felsőfokú tanulmányok folytatására. Gimnáziumunk a tehetségek képzését és a továbbtanulási irányokat messzemenően figyelembe vevő differenciált szerkezetű képzési modellt alakított ki.

betűjel	képzési rend	speciális képzési forma	szak
A	négyosztályos	klasszikus humán tantervű képzés	
B	négyosztályos	komplex természettudományi képzés	biológia- kémia fizika
C	hatosztályos	speciális matematika tantervű	
D	négyosztályos	speciális idegen nyelvi képzés	francia német olasz

2. Képzési sajátosságok az egyes osztálytípusokon, tagozatokon belül

Klasszikus humán tantervű képzés

Gimnáziumunkban már több mint huszonöt éve úgynevezett klasszikus humán tagozat működik: a magyar, a történelem és a latin a képzés három alappillére. Fontosnak tartjuk, hogy azok a diákok is találjanak maguknak megfelelő osztályt, akik elsősorban a humán tárgyakat kedvelik, szeretnek olvasni, beszélgetni, érdeklődnek a filmek, a színház iránt. Célunk továbbá, hogy igényes szellemi környezetet teremtsünk azoknak, akiknek még nincs teljesen kiforrott elképzelése a középiskolát követő továbbtanulást illetően, de érdeklődésük egyértelműen az emberek, a társadalom, a művészetek, a nyelvek felé irányul.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A magyar- és a történelemtanár és tantárgy időnkénti kooperációja, magasabb óraszám lehetővé teszi, hogy a lexikális tudnivalók elsajátításán kívül fontos készségeket alapozzunk meg projekt munkák, iskolán kívüli programok által. Kilencedikben egyes humán osztályokban például a Biblia – kereszténység témakörében készítenek a diákok tetszőleges műfajú alkotást, előadást, tizedik osztályban mester munkát: az ősszel meghirdetett pályázat tavaszra valósul meg – mindenki létrehoz egy művet, amivel bemutatja önmagát; ez lehet valami hobbi, lehet műalkotás, bármi olyan, ami jellemző alkotójára. Tizenegyedikben szakirodalom gyűjtése után szabadon választott témából esszét készítenek.

A közösen tartott magyar-történelemórákon a tanulók közvetlen tapasztalatot szerezhetnek arról, hogy egyes problémákat hogyan lehet hasonlóan, de mégis különböző szempontból vizsgálni, miközben olyan témákkal foglalkoznak, mint a boldog békeidők Európája, az izmusok kialakulása és a szecesszió vagy a magyar zsidóság története a II. világháború előtt és alatt.

Az órai munka legfontosabb eleme a beszélgetés, a különböző nézetek megjelenítése, megértése, ütköztetése. A vitakészség és a másokra figyelés, illetve a kulturált, okos reagálás fontos eleme a tanóráknak. Nem egy igazság van, hanem többnyire annyi, ahányan elmondták a véleményüket.

A tanulmányi kirándulások sokszor illeszkednek a tanult korszakhoz: kilencedik évfolyamon több humán osztály valamilyen ókori, középkori magyarországi emléket (pl. a százhalombattai halomsírok, Aquincum, Gorsium, várak) látogat meg, tizedikben az erdélyi Székelysomborban tölt egy hetet a rurális kultúrával ismerkedve.

A képzés fontos része a latin nyelv és irodalom, amely egyfelől az idegen nyelvek tanulását igyekszik segíteni, másfelől alapot ad a bölcsészettudományi, jogtudományi karokon továbbtanulók számára, s nem utolsósorban megismerteti az európai kultúra alapját alkotó görög-római vallás, mitológia, irodalom, filozófia, római jog alapelemeivel; az antik szerzők írásaiból olvasott szemelvények alkalmat adnak alapvető kérdések, emberi élethelyzetek megvitatására is.

A sávos nyelvoktatás bevezetésével két élő idegen nyelvet (kilencediktől angolt, tizedik osztálytól választható második nyelvet: németet, franciát, olaszt, orosz) tanulnak a diákok – nyelvi szintjüknek megfelelő csoportban.

Komplex természettudományos képzés – biológia-kémia szak

A Berzsenyi Dániel Gimnáziumban hagyomány az általános képzésen túl a tagozatos képzés, a nyelvi- és a matematika tagozat mellé 1990-ben csatlakozott az emelt óraszámú természettudományos képzés, a B osztály. Az osztály fele fizika, matematika és a digitális kultúra tárgyakra koncentrál, még a másik csoport a biológia és a kémia területén mélyed el. Tagozatunk az elmúlt évtizedekben folyamatosan alakult, mára már iskolánk egyik legnépszerűbb tagozatává vált. Célunk a természet szeretetén és védelmén túl, hogy diákjaink

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

az elméleti képzés mellett a gyakorlati készségeket is elsajátítsák. A 16-18 fős biológia-kémia tagozat diákjai más középiskolákhoz képest jelentősen sokszínűbb természettudományos képzést kapnak.

Az átlagosnál alacsonyabb létszám lehetőséget ad arra, hogy több laboratóriumi gyakorlatot végezzünk a kémia órákon. Itt a tanulók megismerik a legfontosabb eszközöket, eljárásokat és mérésmódszereket. A laboratóriumi gyakorlatok környezeti kémiai kísérletekkel is kiegészülnek. A tanultak alkalmazási lehetőségeiről kémiai, vegyipari üzemlátogatások alkalmával átfogóbb képet is kaphatnak a diákok. A szerves kémia tananyag feldolgozásakor mindenkinek módja van a molekulák térszerkezetét, alakját különböző modellkészletekkel megismerni, az ide kapcsolódó elméleti ismeretek a biológia tanulmányokat is megalapozzák. Nagy hangsúlyt fektetünk a kémiai számításokra, a számolási- és a problémamegoldó készség fejlesztésére. Az emelt óraszámoknak köszönhetően kellő idő áll rendelkezésre az emelt szintű érettségire való felkészülésre is.

Biológiából az emelt szintű elméleti tananyagot sok gyakorlattal, projektmunkával, csoportfeladatokkal, mikroszkópos vizsgálattal, biokémiai kísérlettel és esetenként állatboncolással is kiegészítjük. Kellő hangsúlyt fektetünk a szakirodalmi cikkek értő feldolgozására is, mely egyes témákban való elmélyülést segíti, fejleszti a szövegértést, és a szakmai íráskészség kialakulását is. A szakmai jártasságot sok audiovizuális és digitális anyag használatával igyekszünk megalapozni, a diákok pedig projektek és kiselőadások keretén belül is számos kompetenciájukat fejleszthetik. Az emeltszintű érettségire való felkészülést sok gyakorló feladat megoldásával, a tanulók verbális készségeinek javítása mellett a tantárgyak közti szintetikus látásmód kialakításával végezzük. Fontos feladatunk még az önálló munkán és megfigyelésen alapuló problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Az új „felfedezések” megismerése, beépítése a tananyagba. Célunk a nyitott, a természettudományok változásait, újdonságait követő és értő diákság nevelése.

Szakmai tábor

A Berzsenyis körökben csak „Béka-tábor”-ként emlegetett kezdeményezés 2010-ben indult, és elsősorban biológia-kémia tagozatos diákok számára szervezzük. Célja, hogy az emelt szinten elsajátított természettudományos ismereteket kiegészítsük terepen szerzett tapasztalatokkal. A minden évben más Nemzeti Park területén eltöltött napok alatt a résztvevők helyi szakemberek bevonásával geológiai, terepbotanika, állattani programokon vehetnek részt, illetve megismerkedhetnek a legjellemzőbb hazai élőhelyekkel, a terület kultúrtörténeti, művészeti és történelmi értékeivel és emlékeivel.

Az utóbbi években egyre sikeresebbek azok a projekt tevékenységek, amelyekben a résztvevők akár több hónapon keresztül is kisebb csoportokban dolgoznak együtt a tábor előtt. A tevékenység angol nyelvű szakcikk fordítását, természettudományos vizsgáló módszerek gyakorlati elsajátítását, biológiai és kémiai kísérleteket is magában foglal.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A tapasztalatokat a diákok rögzítik, dokumentálják, fotó sorozatok, jegyzőkönyvek készülnek, mely szakmai anyagok felkerülnek az iskola honlapjára is.

Komplex természettudományos képzés – fizika szak

A speciális tantervű fizika csoportban alapvető célunk, hogy a műszaki-természettudományos felsőoktatásra fölkészítsük diákjainkat. A felvételi eljárás során kiválogatott, a fizika és matematika iránt fogékony diákok ebben az osztályban olyan lehetőséget kapnak, amely egy átlagos tantervű osztályban nem érhető el.

A matematikán és az informatikán kívül csoportbontásban tanulják a fizikát, kémiát és a biológiát is. Így tanórai keretek között lehetőség nyílik az emelt szintű érettségihez szükséges készségek elsajátítására, a tanulói mérésekre, projektmunkára.

Nagy hangsúlyt fektetünk a tehetséggondozásra, amit részben tanórai keretek között valósítunk meg. A megemelt heti óraszámok módot adnak olyan ismeretek és készségek elsajátítására, ami az emelt szintű érettségi követelményeit meghaladóan segíti diákjainkat a különböző tanulmányi versenyeken való sikeres szereplésben is.

Feladatunknak érezzük, hogy olyan körülményeket teremtsünk a tanórákon, amivel segíthetjük a diákok elkötelezettségét a tehetségük kibontakoztatására.

A tanórákon kívül feladatmegoldó szakköröket, kísérleti projektekre épülő önképzőkört tartunk, és a legtehetségesebb diákok számára minden évben négynapos fizikátábort szervezünk. Iskolán kívüli programok, laborlátogatások, előadások, tanulmányutak is tarkítják a tanévet. Támogatjuk diákjainkat abban, hogy különböző hazai és nemzetközi versenyeken is részt vegyenek.

Hatosztályos speciális tantervű matematika képzés

A Berzsenyi Dániel Gimnáziumban 1963 óta működik matematika tagozat. Több évtizedes tapasztalat és hagyományok alapján az 1993/94-es tanévben indítottuk be a hat évfolyamos speciális matematika tantervű osztályunkat. Ebbe az osztályba a kifejezetten matematika iránt érdeklődő, és e tárgyból tehetséges gyerekeket várjuk.

Tantervünk igazodik a többi (országosan kb.10) speciális matematika tantervű iskola tantervéhez.

A tanterv két fő részből áll:

- a. az emelt szintű érettségi követelményekben szereplő tananyag,
- b. az érettségi szintjét meghaladó speciális matematika tagozatos tananyag, melyben a haladó témák mellett „gyakorlati” problémák, alkalmazások is

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

szerepelnek. Ezeknél az elmélyülés, alapos megértés és önálló gondolkodás fontosabb, mint a megtanított anyag mennyisége.

A tanterv alapvetően spirális felépítésű, ezért is tér vissza a legtöbb téma mindegyik évfolyamon, természetesen magasabb évfolyamon mélyebb szinten.

- A matematikai gondolkodás fejlesztését elképzelhetetlennek tartjuk anélkül, hogy diákjaink megtanulnák a matematikai állítások bizonyításának megértését. Elvárjuk a bizonyítások visszaadását, majd önálló felfedezését is. Hangsúlyt helyezünk a megoldások elemzésére, egy probléma nem zárul le egy számszerű végeredmény meghatározásával, tisztázandó a kapott válasz érvényességi köre, pontossága, általánosítási lehetőségei.
- Az elmélyült matematikai tanulmányokhoz elengedhetetlen a szakirodalom rutinszerű használata. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy diákjaink az Internet mellett a "hagyományos" könyvtárban is képesek legyenek tájékozódni.
- A típuspéldák és rutin-feladatok megoldásán túl alapvetőnek tekintjük az önálló felfedezésen alapuló, kreatív problémamegoldó gondolkodás fejlesztését.

A matematikai tartalmakon túl az alábbi kiemelt fejlesztési követelményeket fogalmazzuk meg:

- szövegértés: Feladatok szövegének önálló értelmezése, források (cikk, könyv-részlet) értelmezése, hétköznapi szövegek kritikus elemzése, problémák matematikai modellezése.
- jegyzetelés: Az első két évben eljuttatjuk diákjainkat arra a szintre, hogy órai jegyzeteik minősége megfelelő legyen az otthoni tanuláshoz. Ez különösen fontos a matematika tagozaton, hiszen a tananyag nem található meg egyetlen tankönyvben sem.
- előadás: Lehetőséget adunk diákjainknak kipróbálni a hosszabb, rövidebb matematika előadás műfaját. Felkészülésükben segítséget nyújtunk.
- digitális írástudás: A matematikai szövegek elektronikus megszerkesztése bonyolultabb, mint egy átlagos szövegszerkesztési feladat. (Ábrák, képletek, grafikonok.) Megköveteljük, hogy 11.-es korára minden tagozatos diák képes legyen az általa választott szoftver segítségével igényes formátumú matematikai szövegeket készíteni.
- számolási készség: A számoló- és számítógépek korában is alapvető kompetenciának tartjuk a fejszámolás és írásban való számolás képességét. Ezek a készségek alapozzák meg többek között az algebra "haladóbb" fejezeteinek megértését.
- becslés: Tudatosan tervezzük az olyan probléma-szituációkat (például tesztverseny feladatsorok, hiányos információjú feladatok), ahol a megoldáshoz becslésre van szükség.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- gépi számítások: A biztos géphasználat mellett megmutatjuk a gépi számítás furcsaságait és korlátait is.
- adatgyűjtés: Ha a téma lehetővé teszi, olyan önálló feladatokat adunk ki, ahol a diákoknak kell megtervezniük az adatgyűjtést, a modellezést, majd valamilyen választ kell találniuk a felvetett kérdésre. A statisztika elemeinek tanításakor erre jó lehetőség adódik, de máshol is felvethetők ilyen kérdések.

Együttműködés

- Csapatmunka: Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink megtanulják, hogyan lehet egy nagyobb feladatot csapatban megoldani. A munka megtervezése, elosztása és elvégzése után fontos szerepe van az eredmények bemutatásának (prezentálásának), és az önértékelésnek.
- Odafigyelés a közösség többi tagjára: a diáktárs ötletének, megoldásának meghallgatása, a "másikkal" való együttgondolkodás, a "másik" sikerének elismerése, vagy a lemaradók korrepetálása, hogy csak néhány példát említsünk.
- A versenyeztetést azért tartjuk fontosnak, mert ez az egyik leghatékonyabb módja annak, hogy a tanulókat rákényszerítsük saját eszköztárunk folyamatos bővítésére, újrarendezésére és a különböző szakterületek közötti kapcsolatok feltérképezésére.
- Elvárjuk a korosztálynak megfelelő levelezős versenyeken (Abacus, KöMaL), illetve országos matematika versenyeken (Varga Tamás Verseny, Arany Dániel Matematika Verseny, OKTV, Zrínyi Matematika Verseny, Kenguru Matematika Teszt Verseny) való részvételt.
- Matematika történet: A matematika mélyebb megértése nem képzelhető el a tudománytörténeti háttér felvillantása nélkül. Egy-egy fogalom születésének oka, egy-egy terület belső logikája akkor válik érthetővé, ha megismerjük azt a kort és azt a problémakört, amiben a szóban forgó fogalom megszületett.
- kapcsolat más tudományágakkal: Célunk, hogy a matematikai ismeretek "élővé váljanak", diákjaink más területeken (természettudományok, társadalomtudományok) képesek legyenek alkalmazni tudásukat, értsék az adott területen használt matematikát. A C-modulok anyaga teremti meg a hidat más területek felé.

Speciális tantervű nyelvi képzés

Célunk, hogy a gyerekek a nyelvtanulási folyamatban a 12. év végére magas szintű *használható* nyelvtudás birtokában tudjanak problémákat megközelíteni, kezelni, véleményt formálni, ill. másokéra reagálni – idegen nyelven.

A négy év alatt megszerzett tudással elvárható, hogy a gyerekek megfeleljenek az emelt szintű érettségi követelményeinek, illetve elérjék a Közös Európai Referenciakeretben leírt B2 / C1-es szintet (önálló, ill. kompetens nyelvhasználat).

Oktatásunk a nyelvhasználó valós szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az idegen nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. Fontosnak tartjuk, hogy korszerű, a gyerekek életkorához, adottságaihoz alkalmazkodó munkaformák (kooperatív feladatok, projektmunka) alkalmazásával a gyerekek aktivitására építsünk. A gyerekek a nyelvtanulás folyamatában a tárgyi ismereteken túl olyan technikákat is elsajátítanak, amelyek segítségével később is képesek lesznek komplex problémák megoldására.

Célunk, hogy hatékony tanítási módszerekkel segítsük elő tanítványaink egyéni képességeik szerinti fejlődését és a nyelvi készségek terén eljuttassuk őket olyan szintre, hogy nyelvtudásukat képesek legyenek továbbfejleszteni – akár önállóan is.

A magas szintű nyelvtudás azt is jelenti, hogy a tanulás folyamatába beillesztjük a különféle műveltségterületeket, és autentikus szövegek, újságcikkek, hanganyagok, filmek, irodalmi alkotások segítségével bevezetjük tanulóinkat a célnyelvi kultúrába. Az életmód, mentalitás és kultúra közelebbi megélését szolgálják a diákcserék: igyekszünk a négy év során legalább egyszer eljuttatni diákjainkat a célnyelvi országba.

Célunk, hogy idegen nyelvi ismereteik segítségével önállóan, szabadon, fedezhessék fel más kultúrák világágát, ami hozzájárul ahhoz is, hogy a tanulók elfogadják a közös európai értékeket, és így saját kultúrájukat is jobban megértve nyitottabbak lehetnek az egyetemes emberi kultúra értékeinek és eredményeinek befogadására.

3. Előírt tananyag és követelmény

Iskolánkban az 110/2012 (VI. 4.) kormányrendelet alapján készült kötelezendően alkalmazandó kerettanterveket alkalmazzuk. A kerettantervek pontos megnevezései, a tantárgyak megnevezése és óraszámai a helyi tanterv kötelező mellékletét képező, egységes szerkezet szerint készült tantárgyi fejezetekben találhatók.

Az óratervi struktúrában szabadon felhasználható órákat az egyes emelt szinten oktatott (tagozatos) tárgyakra fordítjuk. Részletesen lásd e dokumentum Helyi Tantervek 'Óratervek' részében.

4. Óratervek

Helyi tantervünkben és ezen belül az óraterveinkben tükröződik az igény, hogy a jól bevált osztályonként változó különböző tehetséggondozó képzési formáknak megfelelően - a matematika (hatosztályos matematika osztályban); a magyar és a történelem (a klasszikus humán osztályban); a biológia és kémia, illetve a fizika és a digitális kultúra (a komplex természettudományos osztályban); illetve az olasz, a francia, a német (a nyelvi osztályban) emelt szintű és óraszámú oktatásával, a „tagozatos rendszer” eredményeit megőrizzük.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Az órahálók megtervezésénél a következő alapelvek érvényesültek:

- Az órahálók tervezésénél a szabadon tervezhető órák mellett az emelt szintű képzésben felhasználható 2-2 órát döntő részben az adott tagozatra jellemző tagozatos tárgyakhoz rendeltük. (az órahálókban piros színnel jelölve)
- Minden osztály 11. és 12. évfolyamra vonatkozó óraterve lehetőséget teremt minimálisan két óra fakultáció felvételére, amely a tagozattól eltérő tárgyak emelt szintű vizsgáira történő felkészítést teszi lehetővé, illetve a tagozatos tárgyak esetleges leadásával további két óra fakultáció felvétele is biztosítható.
- A fakultációs órák részben (az érettségire felkészítő) kötött célú órakeret terhére külön soron találhatók az órahálókban.
- Az óratervek minden osztályban biztosítják, hogy a sávos nyelvoktatás alkalmazásával a tanulók saját nyelvi szintjükön kezdhessék meg az adott nyelv tanulását.

A nyelvoktatás iskolánkban sávos rendszerben történik. Az első nyelv (angol) csoportjait a humán és nyelvi osztályok tanulóiból (A és D osztály), illetve a matematika és természettudományos osztályaink (B és C osztályok) tanulóiból a nyelvi tudásszintjüknek megfelelően szervezzük. A második nyelv oktatása (olasz, német, francia, orosz, eszperantó, latin) – a nyelvi osztály kivételével – tízediktől, évfolyam szinten szervezett csoportokban folyik.

Az óratervben választási lehetőséget biztosítunk fakultációs keretben arra az esetre is tekintettel, ha valaki nem „tagozatos” tantárgyból szeretne emelt szintű érettségi vizsgára készülni. A felkészítő csoportokat úgy szervezzük, hogy a felkészítési kötelezettségeink mellett lehetőségeink szerint minél több igényt ki tudjunk elégíteni.

Az oktatásunkat a hagyományos tantárgyi struktúrában végezzük. Az olyan előírt műveltségi területeknek, melyek nem férnek a hagyományos tantárgyi keretbe, pl. a fogyasztóvédelem, bűnmegelőzés, erőszakmentes konfliktuskezelő technikákkal összefüggő ismeretek stb. a közösségi nevelés (osztályfőnöki) órák tematikájában szerepeltetjük.

Óraterveinkben **pirossal** tüntettük fel **a szabadon felhasználható és az emelt szintű oktatásra fordított órákat**, **zölddel** a **kötött célú** tanórai foglalkozásokat.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Klasszikus humán osztály - emelt óraterve

Klasszikus humán tantervű osztályok NAT 2020 szerinti óraterve

	9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam	
TÁRGY	A		A		A		A	
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	3	1	4		4	1	4	3
MATEMATIKA	3		3		3		3	1
TÖRTÉNELEM	2	2	2	1	3	1	3	2
ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK							1	
KÉMIA	1	1	2		Természet- tudomány 2			
FIZIKA	3		2					
BIOLÓGIA	3		2					
FÖLDRAJZ	2		1	1				
ELSŐ NYELV / ANGOL NYELV	4		4		4			
MÁSODIK NYELV			4		5		5	
LATIN NYELV		2		2		2		2
ÉNEK-ZENE	1				1			
VIZUÁLIS KULTÚRA			1				1	
DIGITÁLIS KULTÚRA	2		1		2			
TESTNEVELÉS	5		5		5		5	
MŰVÉSZETEK							1	
MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET							1	
KÖZÖSSÉGI NEVELÉS (osztályfőnöki)	1		1		1		1	
FAKULTÁCIÓ (szabadon választható)						2		2
ÖSSZES (az emelt szintű órákkal együtt)	36		36		36		35	

Óratervünkben pirossal tüntettük fel a szabadon felhasználható és az emelt szintű oktatásra felhasznált órákat, zölddel a kötött célú órákat. A latin nyelv tanulása a klasszikus humán tagozaton kötelező.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Komplex természettudományos osztály - emelt óraterve

A fizika tantervű osztályok a NAT 2020 szerinti óraterve

	9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam	
TÁRGY	B		B		B		B	
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	3		4		4		4	
MATEMATIKA	3	2	3		3	2	3	3
TÖRTÉNELEM	2		2		3		3	1
ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK							1	
KÉMIA	1	2	2					
FIZIKA	2	1	3	1		2+3		5
BIOLÓGIA	3		2					
FÖLDRAJZ	2		1					
ELSŐ NYELV / ANGOL NYELV	4		4		4			
MÁSODIK NYELV			4		5		5	
ÉNEK-ZENE	1		1					
VIZUÁLIS KULTÚRA	1		1					
DIGITÁLIS KULTÚRA	2		1	1	2			
TESTNEVELÉS	5		5		5		5	
MŰVÉSZETEK							1	
MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET							1	
KÖZÖSSÉGI NEVELÉS (osztályfőnöki)	1		1		1		1	
FAKULTÁCIÓ (szabadon választható)						2		2
ÖSSZES (az emelt szintű órákkal együtt)	35		36		36		35	

Óratervünkben pirossal tüntettük fel a szabadon felhasználható és az emelt szintű oktatásra felhasznált órákat, zölddel a kötött célú órákat.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Komplex természettudományos osztály - emelt óraterve

A biológia-kémia tantervű osztályok NAT 2020 szerinti óraterve

	9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam	
TÁRGY	B		B		B		B	
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	3		4		4		4	
MATEMATIKA	3	1	3		3	1	3	1
TÖRTÉNELEM	2		2		3		3	1
ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK							1	
KÉMIA	1	3	2	1		3		3
FIZIKA	2	1	3					
BIOLOGIA	3	1	2	1		3		4
FÖLDRAJZ	2		1					
ELSŐ NYELV / ANGOL NYELV	4		4		4			
MÁSODIK NYELV			4		5		5	
ÉNEK-ZENE	1		1					
VIZUÁLIS KULTÚRA	1		1					
DIGITÁLIS KULTÚRA	2		1		2			
TESTNEVELÉS	5		5		5		5	
MŰVÉSZETEK							1	
MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET							1	
KÖZÖSSÉGI NEVELÉS (osztályfőnöki)	1		1		1		1	
FAKULTÁCIÓ						2		2
ÖSSZES (az emelt szintű órákkal együtt)	36		36		36		35	

Óratervünkben pirossal tüntettük fel a szabadon felhasználható és az emelt szintű oktatásra felhasznált órákat, zölddel a kötött célú órákat.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Nyelvi emelt szintű osztály - emelt óraterve

A speciális nyelvi tantervű osztályok NAT 2020 szerinti óraterve

	9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam	
TÁRGY	D		D		D		D	
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	3		4		4		4	
MATEMATIKA	3		3		3		3	1
TÖRTÉNELEM	2		2		3		3	1
ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK							1	
KÉMIA	1	1	2		Természet- tudomány 2			
FIZIKA	2		3					
BIOLÓGIA	3		2					
FÖLDRAJZ	2		1	1				
ANGOL NYELV	4		4		4			
TAGOZATOS FŐ NYELV		2+4	4	2	4	2	5	2
ÉNEK-ZENE	1				1			
VIZUÁLIS KULTÚRA			1				1	
DIGITÁLIS KULTÚRA	2		1		2			
TESTNEVELÉS	5		5		5		5	
MŰVÉSZETEK							1	
MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET							1	
KÖZÖSSÉGI NEVELÉS (osztályfőnöki)	1		1		1		1	
FAKULTÁCIÓ						2		4
ÖSSZES (az emelt szintű órákkal együtt)	36		36		33		33	

Óratervünkben **pirossal** tüntettük fel **a szabadon felhasználható és az emelt szintű oktatásra** felhasznált órákat, **zölddel** a **kötött célú** órákat. Az első idegen nyelv: angol. A második, TAGOZATOS idegen nyelv: olasz, német és francia.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Hatosztályos speciális tantervű matematikai osztály - emelt óraterve

A hatosztályos speciális matematika tantervű osztály NAT 2020 szerinti óraterve

	7.		8.		9.		10.		11.		12.	
	évfolyam		évfolyam		évfolyam		évfolyam		évfolyam		évfolyam	
TÁRGY	C		C		C		C		C		C	
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	3		3		3		4		4		4	
MATEMATIKA	3	4	3	3	3	4	3	3	3	2+ 2	3	3+2
TÖRTÉNELEM	2		2		2		2		3		3	1
ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK			1								1	
ETIKA /HIT ÉS ERKÖLCSTAN	1		1									
KÉMIA	1		2		1	1	2					
FIZIKA	1		2		2		3					
BIOLÓGIA	3		0		3		2					
FÖLDRAJZ	2		2		2							
ELSŐ NYELV / ANGOL	3		3		4		4		4			
MÁSODIK NYELV							4		5		5	
ÉNEK-ZENE	1		1		1				1			
VIZUÁLIS KULTÚRA	1		1				1				1	
TECHNIKA ÉS TERVEZÉS	1											
DIGITÁLIS KULTÚRA			2		2		1	1	2			
TESTNEVELÉS	5		5		5		5		5		5	
MŰVÉSZETEK											1	
MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET											1	
KÖZÖSSÉGI NEVELÉS (osztályfőnöki)	1		1		1		1		1		1	
FAKULTÁCIÓ										2		2
ÖSSZES (emelt órákkal)	32		32		34		36		36		33	

Óratervünkben pirossal tüntettük fel a szabadon felhasználható és az emelt szintű oktatásra felhasznált órákat, zölddel a kötött célú órákat.

5. A tankönyvek kiválasztásának elvei

Iskolánkban csak olyan tankönyveket használunk (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.), melyet hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak. A tankönyvek kiválasztása elsősorban szakmai szempontok alapján történik. A tankönyveket az egyes szaktárgyi munkaközösségek együttes állásfoglalása alapján, a tapasztalatok és a tantervi (NAT) követelményeknek és fejlesztési irányelveknek megfelelően választják ki. Fontos szempont továbbá, hogy a tankönyvek eredményesen szolgálják az adott osztálytípus, speciális tagozat sajátos céljait.

A tankönyvrendeléskor figyelemmel kell lenni arra is, hogy az ingyenes tankönyvellátásban részesülő tanulók számára az állami költségvetés által biztosított forrásokból kell biztosítani a tankönyveket.

A tankönyveken túl szükséges egyéb tanulói felszerelésről a szaktanárok tájékoztatják a tanulókat, illetve az induló évfolyamokon tanulók és a szülők a beiratkozáskor is tájékoztatást kapnak. A tanulói felszerelés körének meghatározáskor a szakmai szempontokon túl ügyelünk arra is, hogy beszerzésük ne okozzon indokolatlan többlet terhet a tanuló gondviselőjének.

Az iskola által biztosított taneszközök segítik a tananyag elsajátítását. Ezen eszközök beszerzése a rendelkezésre álló pénzügyi források és a pedagógusok szakmailag megalapozott igényének összehangolásával történik.

6. A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai

A gimnázium 7–12. (hatosztályos képzés) és 9-12. (négyosztályos képzés) évfolyamán az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő oktatás-nevelés folyik.

Iskolánk tehetséggondozó jellegéből adódóan az egyes szakokra és az adott szakon emelt szinten oktatott tárgyra jellemző tantárgyspecifikus tartalmakat a helyi tantervünk tantárgyi fejezeteiben hangsúlyosan szerepeltetjük.

Emellett megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák. A kompetenciák kialakítását az egyes műveltségi területek tananyagával együtt valósítjuk meg.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A Nemzeti Alaptantervben [110/2012. (VI.4.) Korm.rend. és melléklete – továbbiakban NAT 2020] megfogalmazott pedagógiai feladatok helyi megvalósításáról jelen Pedagógiai Program rendelkezik a következő módon:

- A NAT 2020 mellékletének I. fejezetében rögzített fejlesztési területekről - nevelési célokról jelen Pedagógiai Program nevelési terve, illetve a közösségi nevelés (osztályfőnöki) tantárgy helyi tanterve rendelkezik.
- A NAT 2020 mellékletének II. fejezetében elvárt kulcskompetenciák beépüléséről a pedagógiai gyakorlatba a kerettantervek alapján elkészült tantárgyi helyi tantervek és a közösségi nevelés (osztályfőnöki) helyi tanterv rendelkezik.

A Nemzeti alaptantervben meghatározott alapvető fejlesztési területek, nevelési feladatok (lásd: 13. oldal NAT által meghatározott fejlesztési területek) helyi megvalósítására nevelési feladatterveket dolgoztunk ki, amelyek kibontakoztatása tanórai, illetve tanórán kívüli keretekben történik, az egész pedagógiai folyamat egészét felölelik (a kognitív ismeretszerzést a gyakoroltatás-cselekedtetés színtereit, valamint az érzelmi-intellektuális szintet is).

Ezek az általános fejlesztési területek – célokként és nevelési feladatokként - beépültek az egyes műveltség területekre szerveződött tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba (összhangban vannak a kompetenciák fejlesztésével). Egyes tantárgyak részterületeivé váltak, vagy önálló tantárgyként jelentek meg a helyi tantervünkben, vagy éppen teret kapnak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozásokon, programokon, így például: diákélet, közösségi szolgálat.

7. Választható tantárgyak és foglalkozások szervezésének elvei, a pedagógus választás szabályai

Etika / Hit és erkölcsstan tantárgy megszervezése

Iskolánkban a 7-8. évfolyamon etika / hit és erkölcsstan tantárgyat tanítunk a 110/2012. (VI.4.) Korm. Rendelet alapján.

Beiratkozáskor a szülő írásban nyilatkozhat arról, hogy az etika oktatást, vagy valamely, a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személy által szervezett oktatást igényli-e gyermeke számára.

A hit- és erkölcsstan oktatás megszervezésében az iskola a fenti rendelet szabályai szerint az egyházi jogi személyekkel együttműködik.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Természettudomány tantárgy (NAT 2020 szerint választható tantárgy)

A természettudományos ismeretek fejlesztése érdekében a Nemzeti alaptanterv a gimnáziumok 11. évfolyamán heti két órában természettudományos tárgy tanulását írja elő azon tanulók számára, akik nem tanulnak emelt óraszámú természettudományos tantárgyat.

Előzetes igényfelmérést követően és az aktuális személyi feltételek figyelembevételével mellett kerül minden évben meghirdetésre, hogy a diákok mely programok keretében teljesíthetik a tantárgyat. Mind a szaktárgyi programok (biológia, fizika, földrajz és kémia) mind az integrált természettudományos program keretén belül a mindennapokban megjelenő természettudományos kérdések és problémák projektalapú feldolgozása a cél, nagy hangsúlyt fektetve a tanulói aktivitásra, interaktivitásra.

Szabadon választható tárgyak - fakultációk

Az iskolában a tanulók által szabadon választható órák – fakultációk – elsősorban az emelt szintű érettségikre történő felkészítést szolgálják.

Kötelező érettségi tárgyak (magyar, történelem, matematika) választhatóságának lehetőségét kötelező megteremteni. Minden az iskolában tanított tantárgy választható, azzal a megkötéssel, hogy a fakultációs foglalkozásokat csak azok a tanulók választhatják érettségi felkészülésre, akik az adott tantárgyat nem tanulják emelt óraszámúban. Emellett – néhány tárgy kivételével, így természettudományos tárgyak, a vizuális kultúra, az ének és a filozófia - csak az a fakultáció indítható, amelyre legalább 8 fő jelentkezett.

A tanulók minden év április végéig írásban jelentkezhetnek a fakultációkra. A következő tanévtől a csoport munkájában való részvételük kötelező, az órákról való esetleges mulasztásaikat – a kötelező tanítási órákkal azonos módon - igazolniuk kell, teljesítményüket érdemjegyekkel értékeljük.

A tanuló a tanév folyamán egy alkalommal, október 20-ig bezárólag, írásban beadott kérelemmel módosíthatja választását, illetve állhat el a fakultáción való részvétel szándékától, amennyiben azt a csoport létszáma lehetővé teszi.

Egyéb szabadon választható foglalkozások

Egyes tárgyakból – így például természettudományos tárgyak, mozgóképkultúra és médiaismeret, vagy filozófia - megfelelő számú tanulói jelentkezés esetén középszintű érettségire történő fakultációkat is indítunk.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A fakultációkon felül megmaradó – a tantárgyfelosztásban szabadon felhasználható (és így a tanulók által választható) órakeretet korrepetálásokra, szakköri, és önképzőköri foglalkozások szervezésére fordítjuk.

A pedagógus választás szabályai

A fakultációs és szakköri foglalkozások esetében a foglalkozást tartó pedagógus kiválasztása a pedagóguslétszám és kötelező óraszám, valamint az arányos munkamegosztás elvét szem előtt tartva, a munkaközösségi javaslatokat figyelembe véve történik.

A tanulónak a pedagógus megválasztására akkor van lehetősége, ha azonos tantárgyból, azonos céllal minimum két csoport indul, és választásának következtében nem áll elő órarendi ütközés kötelező óráival.

8. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az iskola - a 'Képzési rend' elnevezésű fejezetben részletesen leírt - saját, tehetséggondozó szervezeti modell alapján ún. tagozatos rendszerben működik. Az adott tagozatra jellemző, kiemelt tantárgyakat (tagozatos tárgyak) emelt óraszámban és csoportbontásban oktatjuk, valamint a humán tagozaton kísérleti jelleggel és bizonyos osztályokban – az iskola lehetőségeit figyelembe véve - a magyar és történelem tantárgyakat.

A kor kihívásait szem előtt tartva - a reál tagozatok 7. és 9. évfolyamain a magyar nyelvet is.

Ezen kívül minden képzési formában és évfolyamon csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelveket (köztük a latin nyelvet a humán osztályban), a matematikát és az informatikát. A csoportok kialakításánál elsősorban a tantárgyfelosztási és órarendi kereteket vesszük figyelembe.

Az angol nyelv tanulása minden diákunk számára kötelező. Az induló osztályok tanulóinak sávos nyelvi csoportokba (A-D és B-C) történő tudásszint szerinti beosztása a beiskolázást követően, a tanév végén, szintfelmérő tesztek alapján történik. A diákok eltérő ütemű fejlődése miatt az egyes csoportok között tanév közben – szükség esetén különbözeti vizsgálattal – a létszámok ismeretében lehetséges a csoportváltás.

A nyelvi (D) osztály kivételével a második idegen nyelvet (francia, német, olasz) a választott nyelv szerinti bontásban a sávos csoportkeretek, a tanulók választásai, az első félévben elért tanulmányi eredmények, valamint a tanári kapacitás függvényében oktatjuk a 10-12. évfolyamon.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A testnevelésórák a 9. évfolyamtól – ahol ezt az órarend lehetővé teszi - nemek szerinti bontásban zajlanak.

A 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire felkészítő fakultációs csoportok kialakítása a tantárgyfelosztásban a tervezhető óraszám és a diákok választása alapján történik. Informatikából és nyelvekből aszerint bontjuk csoportokra az osztályokat, hogy mely diákok választották az emelt, melyek a középszintű érettségire való felkészítést. Egyes fakultációs tárgyak esetében (pl. földrajz) a csoportok kialakításánál a tanított tartalmi egységek lehetővé teszik összevont 11- 12 évfolyamos csoport kialakítását is.

9. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai súlya

Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározása

Az otthoni felkészülést szolgáló feladatok formája és mennyisége tantárgy specifikus. Funkciójuk a tanult anyag elmélyítése, begyakorlása, az elsajátított ismeretek rendszerezése, az új ismeretek szerzésének előkészítése.

A feladatkitűzés szólhat egységesen az egész csoportnak vagy differenciáltan a csoport egy részének, esetenként önkéntesen vállalt is lehet.

Az otthoni felkészüléssel kapcsolatosan betartandó elvek

Az otthon elkészített, határidőre beadandó munkák nem képezhetik kizárólagosan az értékelés alapját, nem válthatják ki az órai írásbeli és gyakorlati munkákat.

Az otthoni felkészülésre kijelölt anyag mennyiségének meghatározásakor figyelembe vesszük tanítványaink életkori sajátosságait, teherbíró képességét.

A házi feladat alapvetően a tananyag elsajátításának, begyakoroltatásának fő eszköze. Büntető céllal otthoni feladatot adni tilos.

Tekintettel kell lenni a nagyobb óraszámú tanított (tagozatos) tantárgy magasabb követelményeire – a többi tárgy esetében szükséges a viszonyosság elvének érvényesítése.

Az időigényesebb munkák (esszék, forráselemzés, gyűjtőtevékenység, kutatómunka, mestermunka, kötelező olvasmányok elolvasása, stb.) otthoni elvégzése valamint a dolgozatokra, témazáró dolgozatokra adott felkészülés az eredményes tanulási folyamat részét képezi, ezért megfelelő időt kell rá biztosítani. Ezért a dolgozatokat, témazáró dolgozatokat minimum egy héttel az íratás előtt be kell jelenteni a tanulók számára.

Hétvégére, illetve a szünetekre - a diákok túlterhelésének csökkentése céljából - nem adunk fel a szokásosnál több házi feladatot.

10. Az írásbeli és szóbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai és a tanulók értékelésében betöltött szerepe

A diákok folyamatos tanulását, felkészültségét, tudását a szaktanár rendszeres számonkéréssel ellenőrzi. A számonkéréseknél a legfőbb alapelvünk, hogy világos, áttekinthető követelményeket állítsunk tanítványaink elé. Ugyanakkor törekszünk arra is, hogy diákjaink a tanulási folyamatban motiváltak, eredményesen, és sikerélményekhez jutva vegyenek részt.

A beszámoltatások célja és követelményei

Az iskolai beszámoltatás célja, hogy:

- a pedagógus információhoz jusson arról, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot, milyen mértékben fejlődtek fejlesztendő kompetenciái, milyen fókig teljesítette az adott tanítási egység követelményeit,
- a tanuló visszajelzést kap tanulásának eredményességéről, ezzel egyben segítséget ahhoz, hogy tanulási módszerét tökéletesítse, és önértékelése fejlődjön,
- a tanulócsoport eredményei alapján a pedagógus képet alkothasson a tanítás hatékonyságáról,
- ellenőrizhető legyen a tanterv teljesítésének mértéke.

Az iskolai beszámoltatással kapcsolatosan követelmény, hogy

- a beszámoltatás rendszere ösztönözze a tanulót a rendszeres tanulásra,
- a nagyobb tantervi egységet átfogó számonkérések segítsék elő a megtanultak rendszerezését, valamint támogassák a felkészülést az érettségi vizsgára,
- az ismeretek számonkérése a helyi tantervben megfogalmazott tantárgyi követelmények alapján történjen,
- a számonkérés szervesen illeszkedjék a tanítás-tanulás folyamatába, azaz ne legyen öncélú vagy büntető jellegű,
- a tanulótól számára a számonkérés rendszere legyen világos, áttekinthető, valamint a számonkérés eredményéről minden esetben kapjon a diák tájékoztatást, melyet a további eredményes felkészülésében hasznosíthat,

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- a számonkérés legyen minél változatosabb, ezáltal fejlessze a tanulók szóbeli és írásbeli kifejezőmódját, lényeglátását, szintetizáló készségét.
- Értékelési gyakorlatunkban a szummatív értékelési módszerek mellett jelen kell lennie a formatív értékelésre való törekvésnek is. Bizonyos helyzetekben diagnosztikus mérést is alkalmazunk, melyekre érdemjegy nem adható.

A beszámoltatások formái és rendje

Az írásbeli számonkérés formái – a tananyag terjedelmétől és mélységétől függően - lehetnek:

- írásbeli felelet (röpdolgozat), mely a napi anyag (azaz az utolsó egy-két óra témájából) számonkérésére irányul, és amely előzetes bejelentés nélkül is megírátható, és az óra felénél kevesebb időt vesz igénybe.
- dolgozat: több órára feladott tananyag írásbeli számonkérésére irányuló írásbeli beszámoló. A szaktanár döntése alapján az elégtelenre írt vagy nem megírt dolgozat egy alkalommal - pótdolgozat formájában - ismételhető.
- témazáró dolgozat, mely a megíratás előtt legalább egy héttel bejelentett, összefoglalás után megíratott, a téma egészének elsajátítását mérő írásbeli számonkérés. A szaktanár döntése alapján az elégtelenre írt vagy nem megírt témazáró dolgozat egy alkalommal - pótdolgozat formájában - ismételhető.
- egyéb dolgozatok: házi dolgozat; bizonyos tantárgyakból és osztálytípusokban esszé; nem osztályozandó diagnosztikus mérések és szintfelmérők kijelölt témakörből és tananyagból írt dolgozat; stb.
- írásbeli vizsga: témazáró jegy értékével bíró, az érintett tanulókkal előzetesen egyeztetett időpontban történő írásbeli beszámoló - maximálisan egy félév tananyagából
- évfolyam dolgozat: több félév anyagát felölelő, egy meghatározott követelményszint elérését számonkérő írásbeli dolgozat (Az évfolyam dolgozat időpontjai az éves munkatervben kerülnek meghatározásra.)
- próbaérettségi: kötelező érettségi tárgyakból az érettségi vizsga tartalmi és formai követelményeire épülő négy év tananyagát átfogó dolgozat
- online tesztek, feladatlapok és felmérők

Diákjaink túlterhelésének elkerülése érdekében egy tanítási napon csak egy témazáró dolgozat vagy legfeljebb két dolgozat iratható. A témazáró dolgozatot legalább egy héttel előre, a dolgozatot legalább az előző szakórán be kell jelenteni.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

A szóbeli számonkérés formái lehetnek:

- felelet: egy óra anyagából, tanegységnyi anyagból tett szóbeli beszámoló
- memoriter: bizonyos tárgyakból (pl. nyelvek, irodalom)
- beszámoló: kijelölt tananyagból, egy témakörből tett szóbeli beszámoló
- kiselőadás: önkéntes alapon vagy felkérésre, egyéni felkészülés alapján tett szóbeli beszámoló
- tantárgyi vizsga: témazáró jegy értékevel bíró, az érintett tanulókkal előzetesen egyeztetett időpontban történő szóbeli felelet, maximálisan egy félév tananyagából
- évfolyam vizsga: több félév anyagát felölelő, egy meghatározott követelményszint elérését számonkérő szóbeli vizsga (Az évfolyam vizsga időpontjai az éves munkatervben kerülnek meghatározásra.)

A gyakorlati számonkérést a következő esetekben alkalmazzuk:

- testnevelés,
- művészetek: vizuális kultúra, ének-zene,
- digitális kultúra,
- mozgókép és médiaismeret tantárgyakból,
- valamint természettudományos tantárgyak esetében laborgyakorlatok során.

A beszámoltatások korlátai

- A dolgozatok időpontját legkésőbb a dolgozat megírását megelőző órán, a témazáró dolgozatok időpontját legalább egy héttel az íratás előtt be kell jelenteni.
- Témazáró dolgozatot a szaktanár addig nem írathat, amíg a korábbi, adott témakörben írt dolgozatokat nem értékelte.
- A tanulókkal a szaktanárok egy napon kettőnél több dolgozatot nem írathatnak.
- A tanulóknak és a szülőknek joguk van tudni tanulmányi előmenetelüket, a tanórákon szerzett érdemjegyeiket. A szóbeli feleletek érdemjegyeit azonnal közölni kell a tanulókkal, a tanár által kijavított írásbeli munkák eredményét - kivéve az írásbeli feleletek eredményeit - legkésőbb 21 nap múlva közölni kell a tanulókkal, ennek elmulasztása esetén a jegyet ajánlott jegyként lehet figyelembe venni. A tanuló érdemjegyeit a közlést követő egy héten belül rögzíteni kell az E-naplóban.

A tanulmányok alatti vizsgák rendjére vonatkozó előírásokat és szabályokat e dokumentum 6. fejezetében tárgyaljuk, a 'A Tanulmányok alatti vizsgák helyi rendje' címmel.

11. A tanulók munkájának értékelése

Az iskolai oktatási- nevelési programunk teljesítményközpontú. Tanulóinktól - a képességeikhez mért - jó teljesítményt várunk el tanulmányi téren ezen túlmenően, érdeklődésük középpontjában álló műveltségi területen kiemelkedő eredmények felmutatását tűzzük célként. Ugyanakkor hangsúlyosnak tartjuk, hogy az értékelés fejlesztő jellegű, a tanulók pszichés sajátosságaihoz alkalmazkodó és képességeikhez mérten differenciált is legyen.

A tanulói teljesítmények értékelése

Iskolánkban a diákok évközi, félévi és év végi szaktárgyi teljesítményét a hagyományos ötfokozatú skála alapján, érdemjegyekkel osztályozzuk, minősítjük:

1 - elégtelen, 2 - elégséges, 3 - közepes, 4 - jó, 5 - jeles.

Az évközi értékelések során a tudás, felkészülés mérése szóban, illetve írásban történik. A számonkérés irányulhat a napi tananyag, kisebb egységek és / vagy egy-egy nagyobb témakör ismeretének mérésére. A 10. fejezetben felsorolt beszámoltatási formák mellett érdemjeggyel értékelhető a házfeladat, az órai munkában való részvétel és a projektmunkák elkészítésének minősége.

Félévi és évvégi értékelés során a tanulók munkáját félévenként az év közben megszerzett érdemjegyek alapján értékeljük. Az évvégi értékelésnél figyelembe vesszük az egész éves munka egyenletességét és tendenciáit.

A félévi és az évvégi osztályzat a tanév során szerzett rész érdemjegyeken alapul, de az átfogó témákból, nagyobb témakörökből történő beszámolók és témazáró érdemjegyek hangsúlyosabban számítanak. Az érdemjegyek súlyozása – a választott értékelési eszköz és beszámoltatási forma függvényében – az adott tárgyat tanító pedagógus kompetenciája. A súlyozás mértékét a pedagógus az elektronikus naplóban rögzíti.

A tanuló félévi és évvégi osztályozhatóságának alapja

- a jogszabályban meghatározott számú tanórán való részvétel, és
- hogy a tanulónak – igazolt módon - lehetősége legyen félévente legalább a tantárgy heti óraszámával megegyező számú érdemjegy megszerzésére
- vagy félévente legalább egy témazáró érdemjegye legyen a tantárgyból (amennyiben a tantárgy értékelése ezt lehetővé teszi)

A félévi és évvégi értékelésnél a tanuló munkája nem értékelhető elégtelen osztályzattal abban az esetben, ha a megszerzett jegyek súlyozott átlaga eléri a 2.00-t.

Osztályfőnöki (közösségi nevelési) órán végzett munkát sem írásban, sem érdemjeggyel nem kell értékelni.

12. A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei és formái, a tanulók jutalmazásának módjai

A magatartás és szorgalom értékelése

Tanulóink magaviseletét és szorgalmát a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban minősítjük az alábbi szempontok figyelembevételével.

Magatartás

- példás (5) - Minden tevékenységben (tanulmányi és közösségi munka, önként vállalt feladatok) az adottságainak megfelelő aktivitással dolgozik, a tőle telhető legmagasabb igényszinten, önmaga és társai iránt igényes, felelősségteljes, segítőkész és megértő. Az iskola házirendjét betartja, munkafegyelme és magatartása példamutató. Semmilyen fegyelmi büntetést nem kapott. Osztályfőnöki, igazgatói vagy tantestületi dicséretben részesült. Legfeljebb kettő igazolatlan órája lehet.
- jó (4) - Tanulmányi munkájában jó szándékú igyekezettel helytáll. Társait általában segíti, a rábízott vagy vállalt feladatoknak tisztességesen eleget tesz. Munkafegyelmében, magatartásában az iskola házirendjéhez igazodni igyekszik. Legfeljebb osztályfőnöki figyelmeztetésben részesült. Igazolatlan óráinak száma nem haladja meg a négyet.
- változó (3) - Fegyelmezetlenségével tanárai és társai munkáját gátolja. Az iskola házirendjét időnként megsérti. Tanulmányi és közösségi kötelezettségeinek, vállalásainak megbízhatatlanul, rendszertelenül tesz eleget. Megjelenése, modora, hangvétele tanáraival, az iskola dolgozóival, társaival szemben kifogásolható. Legfeljebb igazgatói figyelmeztetésben részesült. Igazolatlan óráinak száma nem haladhatja meg a hetet.
- rossz (2) - Hanyag munkájával és fegyelmezetlenségével a közösség munkáját nagymértékben hátráltatja. Az iskola házirendjét többször és súlyosan megsérti, bántó viselkedésével és modorával, felelőtlenségével kirívóan rossz példát mutat társai számára. Tantestületi figyelmeztetést kapott és/vagy az igazolatlan óráinak száma meghaladja a hetet.

Szorgalom

- példás - Felkészültsége a tanítási órákon minden tárgyból megbízható, rendszeres, igényes. A tanítási órák munkájának aktív segítője. Képességeihez mérten egyenletesen, megfelelő szinten, következetesen dolgozik. Egy-egy területen - ha képes rá - kimagasló teljesítményt nyújt.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

- jó - A tantervi anyagból megnyugtatóan felkészül, képességeinek megfelelő szinten teljesít. Munkájában rendszerességre törekszik.

- változó - Tanulmányi teljesítménye hullámzó, felkészülése pontatlan, hiányos, rendszertelen. Legfeljebb egy tantárgyból elégtelen év végi osztályzata van.

- hanyag - Tanulmányi munkája megbízhatatlan, hanyag, rendetlen, felelőtlen. Tanítási órákon nem dolgozik, az ott folyó munkával szemben közömbös, vagy két vagy több tárgyból elégtelen osztályzata van a tanév végén.

Az iskolában adományozott díjak

Kiemelkedő tanulmányi vagy közösségi munkát végző tanulóinkat a tanév végén könyvjutalomban részesítjük. A négy vagy hat éven keresztül kiemelkedő, az iskola hírnevét öregbítő tanulmányi teljesítményt elérő tanulókat Berzsényi Díjban, az iskoláért végzett közösségi tevékenységben élen járó tanulókat Berzsényi Közösségéért Díjban részesítjük. A különböző díjak odaítéléséről választott kuratórium dönt az adott díjra vonatkozó külön szabályzat alapján.

Kiválóan teljesítő, OKTV-n előkelő helyezést elérő diákjainknak gálaünnepséget szervezünk, és jutalomban részesítjük őket.

13. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Magasabb évfolyamon csak azok a tanulók folytathatják tanulmányaikat, akiknek minden év végi osztályzata legalább elégséges.

Az a tanuló, akinek - legfeljebb három tárgyból - elégtelen az év végi minősítése, javítóvizsgát tehet. Ha a javítóvizsga eredménye is elégtelen, csak évismétléssel folytathatja tanulmányait.

Annak a tanulónak, akinek igazolt és igazolatlan mulasztásai meghaladják a tanév során a 250 órát, a nevelőtestület döntése alapján

- vagy nem bocsátható osztályozó vizsgára, ezért nem osztályozható, és évet ismételni köteles,
- vagy osztályozóvizsgát tehet az adott tanév teljes tantervi anyagából, és csak az eredményes vizsgákat követően folytathatja tanulmányait magasabb évfolyamon.

Az a tanuló, aki egy-egy tantárgyból az évi óraszám több mint 30 %-án nem vett részt, és az éves munkája megfelelő számú érdemjegy híján nem értékelhető, csak az adott tárgyból eredményes osztályozóvizsgát követően folytathatja tanulmányait.

14. A kétszintű érettségi vizsgákra történő felkészítéssel kapcsolatos szabályok

Pedagógiai tevékenységünk sikerességi kritériumai

A Gimnáziumban folyó oktató-nevelő munkánkat akkor tekintjük sikeresnek, ha a 12. évfolyam végére valamennyi diákunk

- minden tárgyból eredményesen teljesíti a középszintű érettségi vizsga által támasztott követelményeket, és eredményes érettségi vizsgát szerez,
- ha az általa választott tehetséggondozó képzésre jellemzően legalább egy tárgyból sikeres emelt szintű érettségi vizsgát tesz,
- ha legalább egy nyelvből középfokú nyelvvizsgával rendelkezik,
- rendelkezik olyan általános és speciális ismeretekkel, képességekkel, készségekkel, amelyek alkalmassá teszik őt arra, hogy a felsőfokú követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- kulturált magatartásával és a közösségért végzett tevékenységével hasznos tagjává válik a társadalomnak, és értéknek tartja a közösségért végzett önkéntességet,
- határozott elképzelése van saját közelebbi és távolabbi céljait illetően.

A középszintű érettségi vizsga szóbeli témaköreit, tételeit a jogszabályok előírásai szerint a vizsgáztatással megbízott szaktanárok a munkaközösség-vezetők jóváhagyásával dolgozzák ki. A tanév során a szóbeli tételeket, témaköröket a szaktanárok legkésőbb február végéig kihirdetik. A középszintű vizsgák témaköreit e dokumentum 4. mellékletében részletezzük.

Az iskola által vállalt felkészítés szintje a kétszintű érettségi rendszerben

E dokumentum Helyi Tantervi részének 'Óratervek' fejezetében található - a különböző osztálytípusokra vonatkoztatva - az iskola által vállalt érettségi felkészítés szintje tantárgyanként meghatározva. (K=középszint, E=emelt szint)

Középszintű érettségi valamennyi, az intézményben tanított és osztályzattal értékelt tantárgyból tehető. A vizsgára jelentkezés feltétele a gimnáziumi tantervi követelmények teljesítése.

Emelt szintű érettségire való felkészítést az emelt óraszámú csoportok tantárgyaiból biztosítunk az adott osztály képzési tervének megfelelően.

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM
Pedagógiai programja és helyi tanterve

Az iskola által vállalt felkészítési szintek – opcionális fakultációs foglalkozások mellett

	Klasszikus humán tantervű képzés	Komplex természettudományos képzés: biológia-kémia	Komplex természettudományos képzés: fizika	Hatosztályos speciális matematika képzés	Speciális tantervű idegen nyelvi képzés
	osztályok				
	A	B	B	C	D
Magyar nyelv és irodalom	E	K	K	K	K
I. Idegen nyelv	K	K	K	K	E
II. Idegen nyelv	K	K	K	K	E
Matematika	K	K	E	E	K
Történelem	E	K	K	K	K
Fizika	K*	K*	E	K*	K*
Kémia	K*	E	K*	K*	K*
Biológia	K*	E	K*	K*	K*
Földrajz	K*	K*	K*	K*	K*
Ének-zene	K	K	K	K	K
Vizuális kultúra	K	K	K	K	K
Mozgóképkultúra és médiaismeret	K	K	K	K	K
Digitális kultúra	K	K	E	E	K
Testnevelés	K	K	K	K	K

A *K** jelű természettudományos tantárgyakból a 9-10. évfolyam alapóraszámának teljesítése elegendő a középszintű érettségire való jelentkezéshez, de a sikeres vizsgázás csak akkor garantálható, ha a tanuló a 11. évfolyamon természettudomány tantárgy keretén belül is az adott szaktárgyi programot teljesíti és/vagy fakultációs órákon vesz részt.

A '*K*' jelű tantárgy esetében az emelt szintű vizsga letétele csak akkor garantálható, ha az utolsó két évfolyamon biztosítani tudjuk a délutáni többlet órákat. A felkészítés fakultációs foglalkozások keretében valósul meg.

Az érettségi bizonyítvány kiadásának további alapfeltétele a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény 6.§ (4.) szerinti 50 óra **közösségi szolgálat** elvégzésének igazolása is.

15. Az előrehozott érettségi vizsgatárgy magasabb vagy alacsonyabb évfolyamon történő oktatásával kapcsolatos szabályzás

- Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett, ezáltal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette.
- Ezt követően kérelmet nyújthat be a tantárgy órarendi óráinak látogatására, amennyiben a tantárgy (digitális kultúra vagy idegen nyelv) tanítása az évfolyamon még folytatódik. A tudás és a készségek szinten tartása, gyakorlása, használata a későbbi boldoguláshoz nélkülözhetetlen, ezért támogatjuk, hogy diákjaink a további fejlesztés, fejlődés lehetőségével éljenek.
- Ezen tanórákra is a Házirend szabályai érvényesek. Amennyiben a tanuló az órai munkát rendszeresen zavarja (például késéseivel), az óralátogatási engedélyt az igazgató visszavonja. A tanuló így felszabaduló ún. „lyukas” óráiban az iskola könyvtárában vagy közösségi terein köteles tartózkodni - kivéve, ha első illetve utolsó órarendi óráról van szó.
- Mivel a tanuló az érettségi jelentkezést megelőzően osztályozó vizsgán (vizsgákon) megszerezte 11-12. év végi osztályzatait, így a további óralátogatások során folytatott tevékenységéről, teljesítményéről, a tanuló fejlődését a szaktanár szóban értékeli, vagy – szükség esetén - szöveges értékelést készít.
- A 10-11. évfolyamon az előrehozott érettségi vizsga megkezdéséhez szükséges osztályozó vizsgák letétele után a tanév hátralévő részében kötelező részt venni a tanórákon. Mivel a tanuló az érettségi jelentkezést megelőzően osztályozó vizsgán már megszerezte az adott év végi osztályzatát, így a további óralátogatások során folytatott tevékenységét, teljesítményét a szaktanár szóban értékeli. Ezen tanórákra is a Házirend szabályai érvényesek.
- Fenti szabályozás abban az esetben is alkalmazandó, ha a tanuló évet ismételt, vagy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményeinek az előírtnál rövidebb idő alatt kívánta eleget tenni és azokból már sikeres osztályozó vizsgát tett.

16. Mindennapos testnevelés megszervezésének módja

Az iskola a mindennapos testnevelés, testmozgás a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. Törvény 27.§ (11) bekezdésének megfelelően szervezi, legalább napi egy testnevelés óra keretében, részben sávos formában, azaz minden tanulónak a heti 5 testnevelés órájából 4 óra a délelőtti sávban, és 1 óra a délutáni sávban kap helyet.

Az az igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló, aki versenyengedéllyel rendelkezik és igazolja, hogy a sportszervezet keretei között szervezett edzéslátogatáson vesz részt kérelmezheti a mindennapos testnevelés legfeljebb heti két órája alóli mentességet, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.

A kötelező órákon túl - előzetes igényfelmérés alapján, önkéntes alapon – diákjaink részt vehetnek az iskolai diáksportkörben (DSK), vagy a DSK-n kívül eseti módon szerveződő sportcsoportok munkájában is.

17. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Iskolánkban a tanulók fizikai állapotának mérésére a NETFIT tesztrendszer követelményeit és módszereit alkalmazzuk, amelynek részletes leírása a www.netfit.hu oldalon, illetve a kiadott írásos tájékoztatóban található.

Az állapotfelmérés évente legalább egyszer történő mérésének kötelezettségét szerepeltetjük a testnevelés tantárgy helyi tantervében.

A korosztálynak megfelelő követelményeket – a mérést megelőzően - a tanulók számára elérhető formában nyilvánosságra hozzuk.

A tanulók fizikai állapotának, edzettségének, fizikai teherbíró-képességének mérését minden tanév március és április hónapjában bonyolítjuk le a NETFIT alapmérések segítségével.

A felmérések eredményeit a testnevelő tanárok kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapotának követéséhez szükséges adatok évről évre követhetők legyenek. Az adatbázis rendszeres vezetésének ellenőrzése a testnevelési munkaközösség vezetőjének feladat-körébe tartozik.

Hangsúlyosnak tartjuk, hogy a felmérés önmagában nem cél, hanem egy diagnosztikus eszköz a tanár kezében, és elsősorban a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért a diákok érdemjegyet erre nem kapnak. A felmérést követő időszakban azonban érdemjeggyel értékelhető a tanulók mért eredményekhez képest felmutatott fejlődésének mértéke.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Jelen Pedagógiai Programot az igazgató a Berzsenyi Dániel Gimnázium nevelőtestülete és a szakmai munkaközösségek bevonásával készítette el.

A módosított Pedagógiai Programot véleményezte az Iskolaszék, az Intézményi Tanács és az Iskolai Diákönkormányzat (IDÖK).

A gimnázium 2024. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján. Ezzel egy időben a korábbi Pedagógiai Program 2024. augusztus 31-én hatályát veszti.

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai munkaközösségei
- a Szülői Szervezet
- az Iskolaszék
- az Intézményi Tanács
- az iskola fenntartója
- a törvényi előírás

A tanulók a pedagógiai program módosítását a diákönkormányzati képviselői útján az iskolavezetésnek javasolhatják.

A Pedagógiai Program mellékletei

1. Tantárgyi tantervek a NAT 2020 szerint (egyes tantárgyak részletes tantervei, digitálisan)
2. Egészségnevelési és Egészségfejlesztési Program
3. Környezeti Nevelési Program
4. A középszintű érettségi vizsga témakörei
5. Könyvtárpedagógia
6. A tanulmányok alatti vizsgák helyi rendje
7. A felvételi vizsgák helyi rendje
8. Az iskolai közösségi szolgálat (IKSZ) szabályzata

Kiss Gyöngyi
igazgató

Nyilvánosság biztosítása

A Berzsenyi Dániel Gimnázium Pedagógiai Programja a www.berzsenyi.hu honlapon mindenki számára hozzáférhető.